

Perspectieven van nieuwkomers in Den Helder aan de hand van het model van de 14 indicatoren voor integratie

Gemeente Den Helder

Judith Beemsterboer
Lise Rietveld
Jelle Dekker

OpenEmbassy

Fatih Aktas
Sandrine Lafay
Anna Bilenka
Olha Sinitsyna
Josja Sanderink
Jolien de Vries
Mahad Hussein
Ula Hayatleh

Inhoudsopgave

Introductie en leeswijzer	p. 3 t/m p. 5
Belangrijkste indicatoren	p. 6 t/m p. 8
Wat zijn de doelen en drempels van nieuwkomers?	p. 8 t/m p. 11
Hoe ervaren nieuwkomers het beleid van de gemeente?	p. 11 t/m p. 13
 Inzichten per indicator	
Werk & Inkomen	p. 14 t/m p. 18
Huisvesting	p. 18 t/m p. 22
Zorg & Welzijn	p. 23 t/m p. 25
Vrije Tijd	p. 25 t/m p. 27
Onderwijs	p. 28 t/m p. 30
Rechten & Verantwoordelijkheden	p. 30. t/m p. 32
Sociale Banden	p. 33 t/m p. 34
Sociale Bruggen	p. 35 t/m p. 36
Sociale Connecties	p. 37 t/m p. 39
Veiligheid	p. 39 t/m p. 41
Stabiliteit	p. 41 t/m p. 43

Introductie en leeswijzer

De gemeente Den Helder werkt aan nieuwkomersbeleid, gericht op mensen die als asielzoeker, statushouder, alleenstaande minderjarige vreemdeling (AMV'er) of Oekraïense ontheemde in de gemeente wonen. Om zeker te weten dat zowel de doelen als voorgestelde instrumenten in het beleid goed aansluiten bij de behoeften van nieuwkomers in Den Helder, heeft OpenEmbassy een onderzoek uitgevoerd om hun ervaringen en perspectieven op te halen.

Context en achtergrond van het onderzoek

Wat betekent het om als nieuwkomer te landen in Den Helder? Hoe ervaren mensen het vinden van werk, het leren van de taal, het zoeken naar een woning of simpelweg het begrijpen van hoe 'het systeem' werkt? En wat vraagt dit van een gemeente die wil inzetten op duurzame en mensgerichte integratie?

Met deze en andere vragen als aanleiding voerden wij in het voorjaar van 2025 een verdiepend onderzoek uit naar de ervaringen en perspectieven van nieuwkomers in Den Helder. De gemeente werkt aan nieuwkomersbeleid, gericht op verschillende groepen nieuwkomers: mensen die nog bezig zijn met de asielprocedure, mensen die statushouder zijn, alleenstaande minderjarige vluchtelingen (hierna: AMV'ers) en Oekraïense ontheemden. De gemeente vindt het belangrijk om de uitgangspunten in dit nieuwkomersbeleid, de gestelde doelen en de in te zetten instrumenten, aansluiten bij wat nieuwkomers zelf aangeven dat zij nodig hebben. Daarom heeft de gemeente OpenEmbassy gevraagd om de ervaringen en perspectieven van Den Helderse nieuwkomers op te halen.

Onderzoeksvragen

In dit onderzoek stond de volgende hoofdvraag centraal: **Hoe ervaren nieuwkomers in Den Helder hun proces van integratie en welke belemmeringen en kansen komen daarbij naar voren op de verschillende indicatoren voor integratie?**

Daarbij stelden we de volgende deelvragen:

1. Wat zijn de belangrijkste ervaringen van asielzoekers, statushouders, Oekraïense ontheemden en AMV's op het gebied van taal, werk, huisvesting, gezondheid, begeleiding en sociale netwerken?

2. Welke rol speelt de gemeente Den Helder in deze ervaringen en waar liggen mogelijkheden tot verbetering of versterking?
3. Hoe sluiten lokale ambities en beleid aan bij wat nieuwkomers daadwerkelijk nodig hebben om zelfstandig en volwaardig mee te kunnen doen?

Voor wie is dit rapport bedoeld?

Dit rapport is geschreven in opdracht van de gemeente Den Helder voor iedereen die betrokken is bij het integratie-, opvang- en inburgeringsbeleid in Den Helder: beleidsmakers en uitvoerende ambtenaren van de gemeente, maatschappelijke organisaties, vrijwilligersinitiatieven, onderwijsinstellingen, en – bovenal – de nieuwkomers zelf. Het biedt inzicht in wat werkt, wat wringt en waar ruimte zit om te verbeteren of te verdiepen.

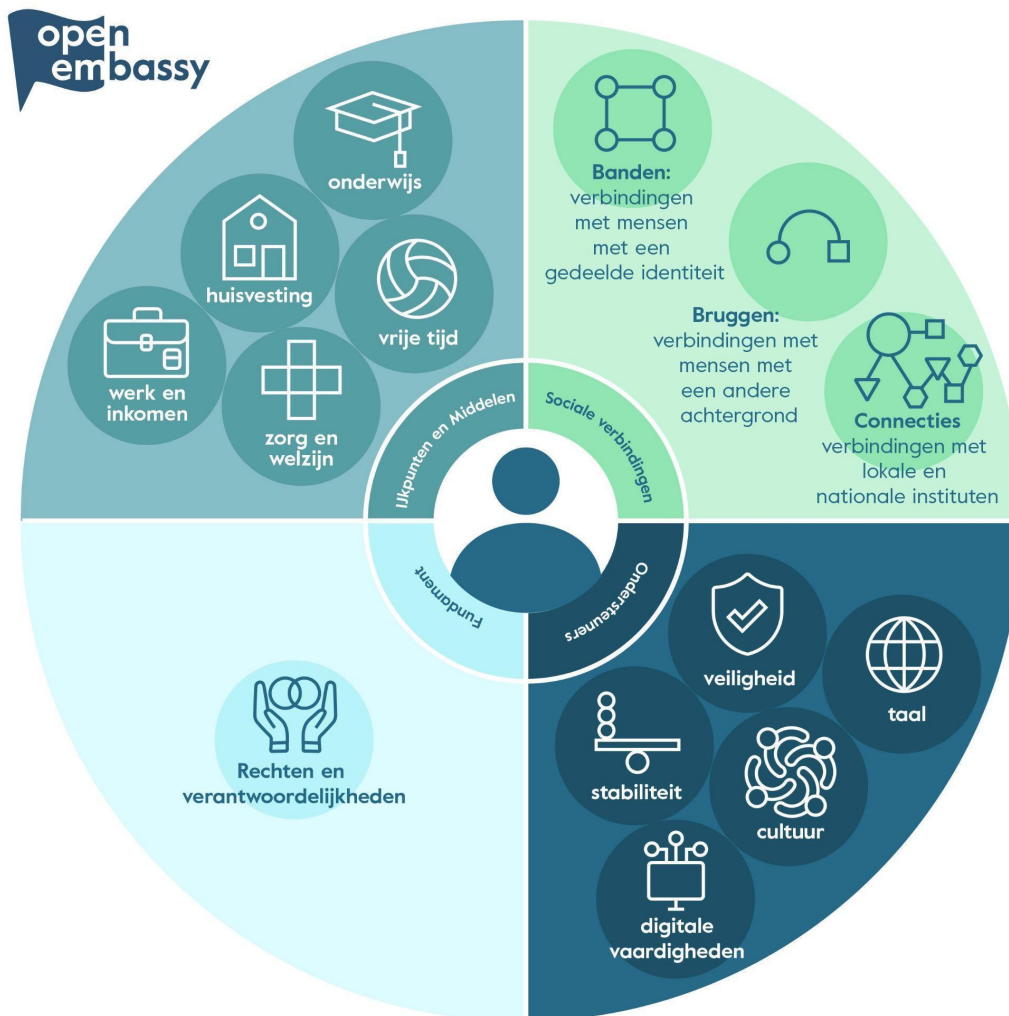
Onderzoeksaanpak

Het onderzoek is uitgevoerd door OpenEmbassy en bestaat uit drie onderzoekslagen:

1. **Documentanalyse** van gemeentelijke beleidsstukken over integratie, inburgering en opvang. Dit deskresearch vormde de basis voor begrip van het lokale beleidskader en ambities.
2. **Twee expertpoolsessies** met nieuwkomers uit Den Helder. In april spraken we met een groep asielzoekers; in mei met statushouders en Oekraïense ontheemden. In totaal namen 27 deelnemers deel aan deze interactieve sessies.
3. **Individuele interviews met alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV'ers)**, waarin we via één-op-één gesprekken dieper zijn ingegaan op hun specifieke ervaringen, behoeften en toekomstperspectieven.

Voor een geanonimiseerd overzicht van de kenmerken van de deelnemers aan expertpoolsessies en individuele interviews, zie bijlage 1.

De verkregen data zijn geanalyseerd aan de hand van het model van de **14 indicatoren voor integratie** (ontwikkeld door Allison Strang, vertaald naar de Nederlandse context door OpenEmbassy), waarmee we integratie als een breed, meervoudig en contextgebonden proces hebben benaderd, zoals hieronder afgebeeld.

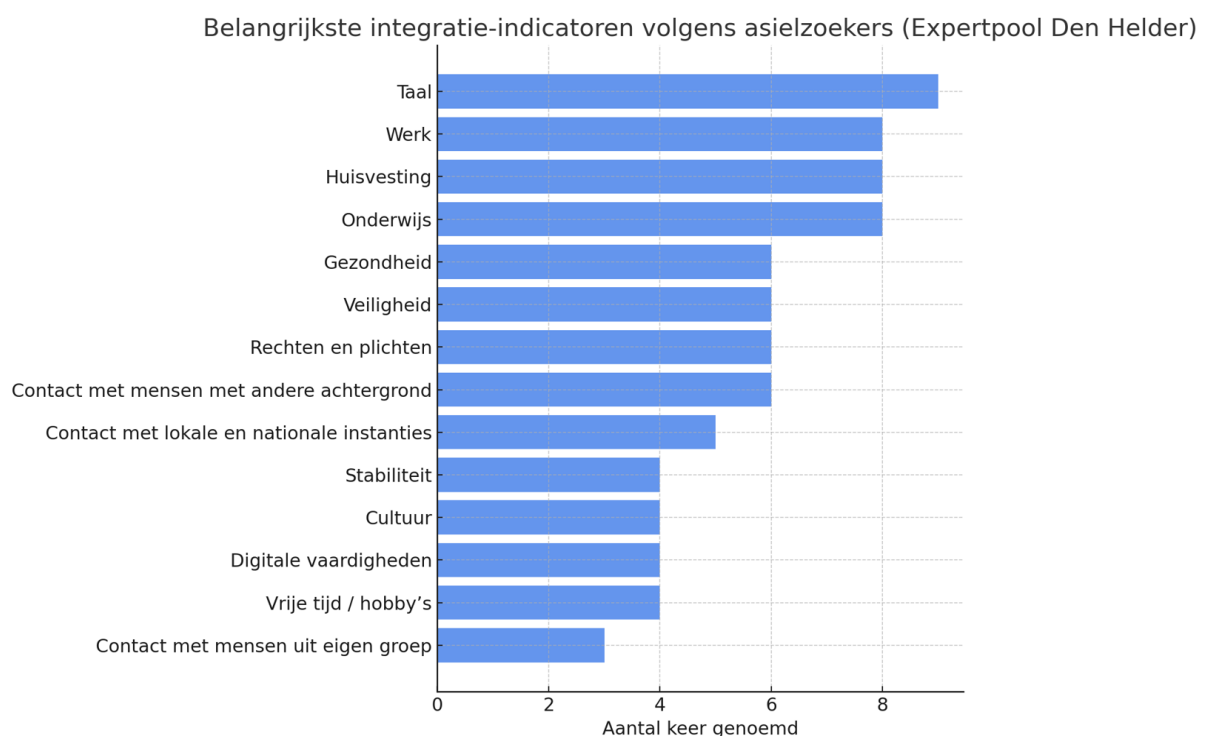
Leeswijzer

Allereerst bespreken we overkoepelend de indicatoren die door deelnemers aan dit onderzoek als het meest belangrijk aangemerkt werden, benoemen we de doelen die zij voor zichzelf stellen en de grootste belemmeringen die zij ervaren om die doelen te bereiken. In de hoofdstukken die volgen worden per indicator de belangrijkste inzichten gepresenteerd, voorzien van citaten die de inzichten onderbouwen, doelgroepvermelding en rol van gemeente voor beleid of uitvoering. Dit tweede deel van het rapport kan als een naslagwerk per indicator gelezen worden.

.Bij elke indicator geven we niet alleen een beeld van wat er speelt, maar benoemen we ook concrete ideeën voor verbetering of suggesties voor wat er volgens het perspectief van nieuwkomers zelf nodig is. Deze kansen zijn gebaseerd op de input van deelnemers uit de expertpools in Den Helder en worden daarnaast ook ondersteund door inzichten uit vergelijkbare sessies die OpenEmbassy heeft uitgevoerd in andere gemeenten.

Belangrijkste indicatoren

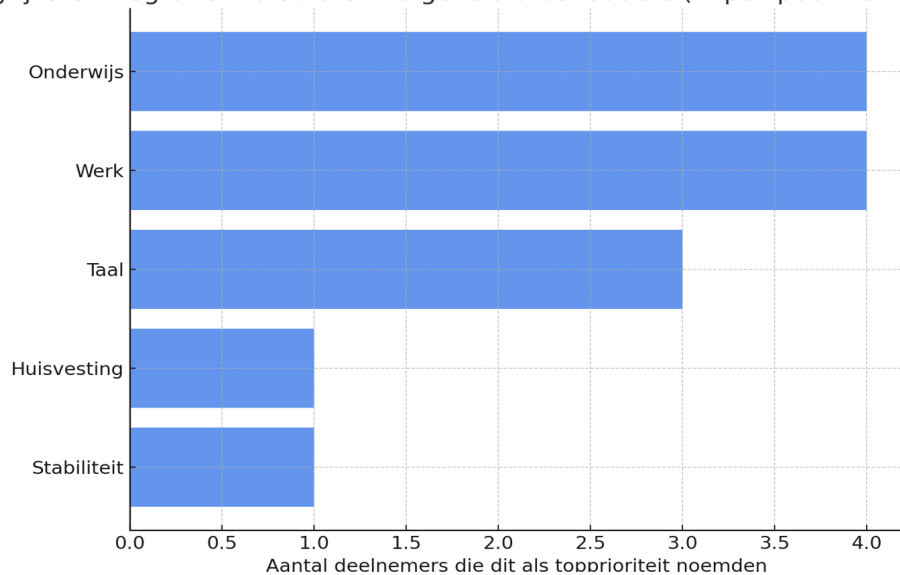
Om de aandachtspunten die nieuwkomers in Den Helder zelf identificeren te achterhalen, hebben we aan elke groep gevraagd welke indicatoren uit het 14 indicatoren voor integratie-framework, voor hen het belangrijkste zijn. Deze inzichten presenteren we in dit hoofdstuk, gevolgd door een overzicht van de doelen die nieuwkomers uit de verschillende groepen stellen en de belangrijkste belemmeringen die zij ervaren om hun doelen te bereiken.

Grafiek 1. Belangrijkste integratie-indicatoren (Asielzoekers)

Elke deelnemer gaf per thema een score van 1 tot 10. **Taal** werd het meest cruciaal bevonden: zonder taal is er volgens deelnemers geen toegang tot werk, zorg, sociale contacten of persoonlijke ontwikkeling. Ook **werk, huisvesting en onderwijs** scoorden hoog; zij worden gezien als fundamenteën van zelfstandigheid en toekomst. **Gezondheid, veiligheid en kennis van rechten** volgden als noodzakelijke randvoorwaarden. Indicatoren als **digitale vaardigheden, vrije tijd, cultuur en sociaal contact** binnen de eigen groep kregen lagere prioriteit – niet uit onbelang, maar omdat ze pas betekenisvol worden als de basis stabiel is. De grafiek weerspiegelt wat mensen in de asielprocedure die meededen aan de expertpool zelf urgent vinden, en biedt concrete handvatten voor gemeenten en uitvoerende partijen om daarop te sturen.

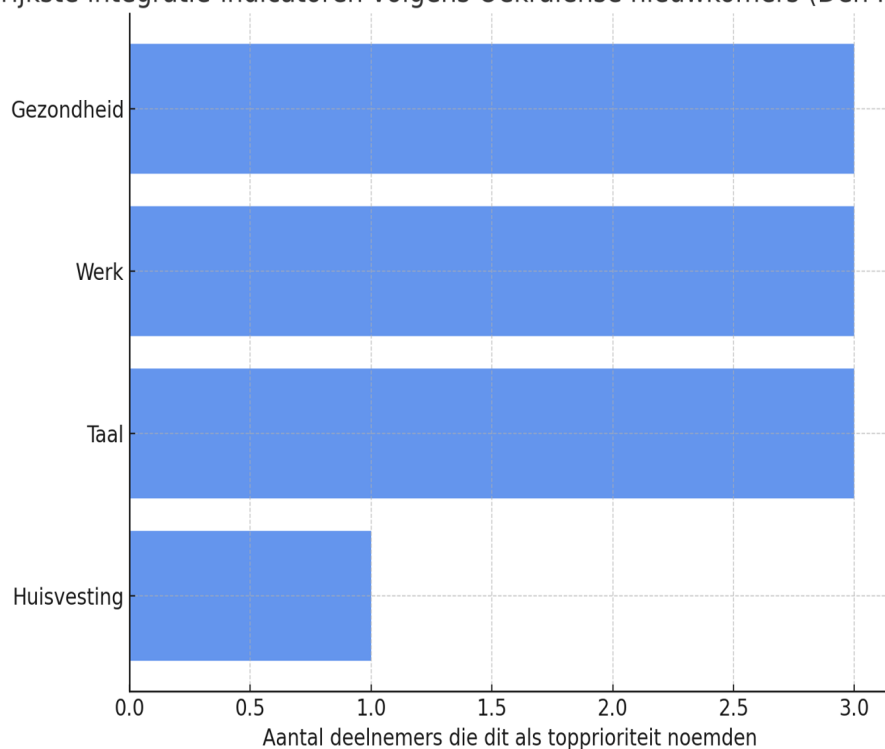
Belangrijkste integratie-indicatoren volgens statushouders (Expertpool Den Helder, sessie 2)

Grafiek 2. Belangrijkste integratie-indicatoren (Statushouders)

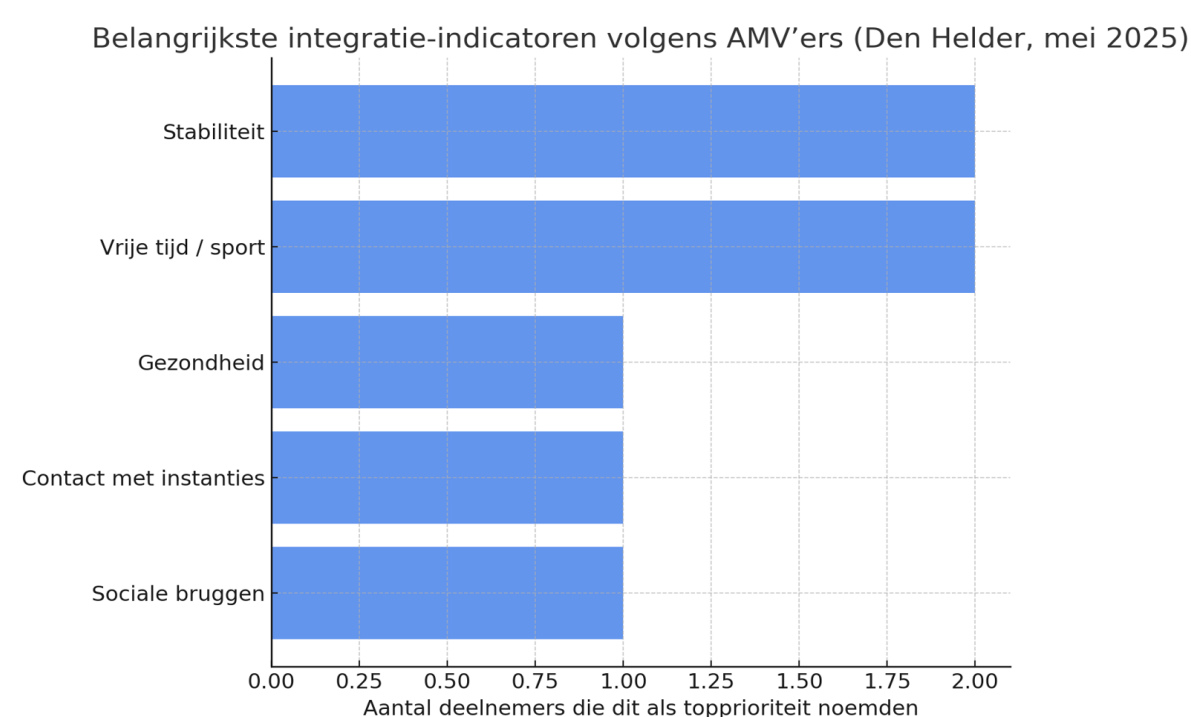
Onderwijs en werk werden door statushouders het vaakst als topprioriteit gekozen: zij zien onderwijs niet als doel op zich, maar als sleutel tot werk, zelfstandigheid en participatie. Ook **taal** kwam nadrukkelijk naar voren: zonder taal blijft toegang tot werk, studie en sociaal contact beperkt. Deelnemers vroegen om meer lesuren, betere kwaliteit en flexibiliteit. **Huisvesting** en **stabiliteit** werden minder vaak expliciet genoemd, maar wel gezien als noodzakelijke basis om te kunnen meedoen. De grafiek laat zien waar statushouders die deelnamen aan dit onderzoek zelf hun prioriteiten leggen – een waardevolle richtingwijzer voor beleid dat echt wil aansluiten op hun dagelijkse realiteit.

Belangrijkste integratie-indicatoren volgens Oekraïense nieuwkomers (Den Helder, mei 2025)

Grafiek 3. Belangrijkste integratie-indicatoren Oekraïense nieuwkomers

Taal, werk en gezondheid werden door Oekraïense nieuwkomers unaniem als topprioriteiten benoemd. Taal is volgens hen de sleutel tot zelfstandigheid en sociaal contact; zonder taal blijven veel deuren gesloten. Werk werd genoemd vanuit de behoefte aan financiële zekerheid en zingeving, maar taalbarrières, informatiegebrek en vervoersproblemen bemoeilijken de toegang. **Gezondheid** kwam sterk naar voren door ervaringen met moeizame huisartsenzorg, het ontbreken van tolken en bureaucratische drempels. Ook mentale druk door slechte woonomstandigheden werd benoemd. **Huisvesting** werd slechts één keer als topprioriteit genoemd, maar in alle gesprekken als essentiële randvoorwaarde voor welzijn en herstel. De grafiek laat zien dat Oekraïense nieuwkomers die deelnamen aan ons onderzoek eenduidig zijn in hun prioriteiten.

Grafiek 4. Belangrijkste integratie-indicatoren (AMV)

Stabiliteit en **vrije tijd** werden door AMV'ers het vaakst als topprioriteit benoemd. Jongeren gaven aan dat rust, **veiligheid** en duidelijkheid over verblijf cruciaal zijn om zich te kunnen ontwikkelen. Sport en ontspanning bieden structuur, afleiding en mentaal evenwicht – vooral in een leven dat veel onzekerheid kent. **Gezondheid** werd genoemd vanuit frustratie over lange wachttijden en het gevoel niet serieus genomen te worden. **Contact met instanties** bleef vaak vaag of wisselend, wat leidde tot verwarring over waar ze terecht kunnen. **Sociale verbinding** met leeftijdsgenoten of Nederlanders kwam zelden spontaan tot stand. Toch werden sport en school gezien als mogelijke bruggen, mits daar ruimte en begeleiding voor is. De grafiek toont aan dat AMV'ers die deelnamen aan dit onderzoek niet alleen bescherming zoeken, maar ook erkenning, voorspelbaarheid en aansluiting bij een veilige omgeving waarin ze kunnen groeien.

Wat zijn de doelen en drempels van nieuwkomers?

Nieuwkomers uit alle vier de groepen geven blijk van duidelijke ambities en persoonlijke doelen. De meest genoemde **doelen** zijn:

Kansen en aanbevelingen

Nieuwkomers geven inzicht in wat er volgens hen nodig is om hun doelen te bereiken en/of de belemmeringen die zij tegenkomen te verkleinen of op te lossen. We noemen de belangrijkste oplossingen die naar voren komen hier. Later in het rapport benoemen we uitgebreider per indicator

• Taalbeheersing: Nieuwkomers willen Nederlands leren om te kunnen communiceren, werk te vinden en onafhankelijk te functioneren. Taal wordt hierbij als middel gezien om andere doelen te bereiken. • Werk en financiële onafhankelijkheid: Velen willen een baan die past bij hun ervaring of opleiding. Sommigen willen een eigen bedrijf starten of seizoenswerk doen om te sparen voor bijvoorbeeld voor een auto. • Opleiding en diploma-erkenning: Statushouders en Oekraïners willen hun eerdere studies voortzetten of omzetten naar Nederlandse standaarden. • Gezondheid en rust: Een stabiele woonsituatie en toegang tot zorg worden als basisvoorwaarde gezien om de andere doelen na te kunnen streven. • Sociale verbindingen: Deelnemers noemen het opbouwen van contact met Nederlanders als wens en doel, maar voelen zich daarin vaak afhankelijk van toevallige ontmoetingen. • Voor AMV'ers ligt de nadruk op stabiliteit, mentale rust en toegang tot ontspanning via sport. Zij geven aan dat duidelijkheid over hun procedure en toekomst belangrijker is dan werk op korte termijn. De wens om "gewoon rust in het hoofd" te ervaren wordt vaker uitgesproken dan het najagen van zelfstandigheid. Ondanks de wil om te participeren, botsen nieuwkomers op structurele en psychosociale drempels: • Beperkt taalaanbod: Gebrek aan keuzevrijheid, tekortschietende kwaliteit, te weinig lesmomenten en beperkte flexibiliteit voor ouders. • Mismatch met arbeidsmarkt: Werkervaring en diploma's worden niet erkend; weinig begeleiding bij loopbaanoriëntatie • Woononzekerheid en slechte omstandigheden: Vooral asielzoekers en Oekraïners geven aan dat zij wonen in vochtige, donkere of overvolle ruimtes, wat leidt tot fysieke en mentale uitputting. • Gebrekkige toegang tot zorg: Taalbarrières, wachttijden en het ontbreken van tolkondersteuning ondermijnen vertrouwen in het systeem.	welke suggesties er vanuit de expertpool naar voren gebracht werden. Taal; • Bied meerdere taalaanbieders aan in plaats van één verplichte school, zodat mensen een passend traject kunnen kiezen. • Introduceer praktijkgerichte taalmodules (bijv. taal op de werkvloer, online taal mogelijkheden). • Ontwikkel flexibele schema's (avondlessen, taallessen met kinderopvang) in samenwerking met maatschappelijke partners zoals bibliotheek en buurthuis. • Ontwikkel laagdrempelige taaltrajecten voor jongeren binnen of aansluitend op school, met extra aandacht voor spreekvaardigheid en zelfvertrouwen. Werk • Start met <i>loopbaangesprekken op maat</i>, gekoppeld aan lokale werkgevers en onderwijsinstellingen. • Ontwikkel leerwerktrajecten in sectoren waar vraag is, inclusief taalcomponent. • Bied korte erkende opleidingen aan die een brug vormen tussen bestaande kennis en de Nederlandse context. • Maak BBL-opleidingen (beroepsbegeleidende leerweg) en toegang tot HBO-trajecten toegankelijk voor gemotiveerde nieuwkomers, via maatwerkadvies en financiële ondersteuning. • Bied oriëntatieprogramma's aan voor nieuwkomers rond beroepen en praktische vaardigheden, inclusief kennismaking met Nederlandse werkcultuur. Stimuleer samenwerking tussen scholen, gemeente en bedrijven om stageplekken te realiseren voor AMV'ers. Huisvesting • Evaluer of bestaande minimumnormen voor leefbaarheid in opvanglocaties (zoals
---	--

- **Onduidelijke gemeentelijke communicatie:** Wisseling van contactpersonen, gebrek aan opvolging en onduidelijke informatie leiden bij sommigen tot frustratie en hulpeloosheid.
- **Psychologische belasting:** Trauma, onzekerheid en een gevoel van “stilstand” verlammen motivatie, vooral bij langdurig verblijf in opvang of onduidelijke verblijfsstatus.
- **Bij AMV'ers** veroorzaakt het gebrek aan continuïteit in begeleiding, onduidelijkheid over hun rechten en beperkte toegang tot sport en ontspanning gevoelens van stress en isolement. Ze weten vaak niet waar ze terecht kunnen of wat hun volgende stap is.

licht, privacy en hygiëne) nog toereikend zijn, en of deze in de praktijk ook worden gehaald.

- Onderzoek mogelijkheden voor maatwerk of versnelling in woningtoewijzing aan mensen die langdurig in opvang verblijven, bijvoorbeeld bij gezinshereniging of studieverplichting – binnen de ruimte die lokaal beschikbaar is.
- Zorg voor regelmatige inspectie en terugkoppeling van bewoners over woonomstandigheden.
- Zorg dat opvanglocaties voor AMV'ers beschikken over aparte, veilige en toegankelijke ontspanningsruimtes en sportfaciliteiten.
- Betrek jongeren structureel bij het signaleren van woonproblemen via maandelijkse check-ins.

Gezondheid:

- Investeer in structurele tolkvoorzieningen, ook voor preventieve en mentale zorg.
- Ontwikkel een laagdrempelig kennismakingspakket met het Nederlandse zorgsysteem, aangeboden in meerdere talen.
- Betrek sleutelpersonen of ervaringsdeskundigen om vertrouwen in zorgsystemen te versterken.
- Zorg voor vertrouwenspersonen en toegankelijke mentale zorg op school of via jeugdzorgpartners.
- Bied workshops aan over mentale gezondheid, omgaan met stress en waar hulp te vinden is – afgestemd op jongeren.

Connecties:

- Organiseer terugkerende *ontmoetingsmomenten* tussen nieuwkomers en inwoners op wijkniveau.
- Stimuleer deelname aan sport, vrijwilligerswerk en culturele activiteiten met duidelijke uitnodiging en begeleiding.
- Investeer in buddy- en mentorenprogramma's op basis van gedeelde interesses of beroepservaring.
- Voorzie in gratis of gesponsorde toegangskaarten voor sport, cultuur en lokale evenementen, zodat financiële drempels deelname niet in de weg staan.

	• Organiseer sport- en cultuuractiviteiten specifiek gericht op AMV'ers, liefst gemengd met Nederlandse leeftijdsgenoten. • Ontwikkel maatjesprogramma's gekoppeld aan scholen, sportclubs of jongerenwerk – waar jongeren veilig sociaal kunnen groeien. Gemeentelijke communicatie; • Wijs vaste contactpersonen toe die niet frequent wisselen, over expertise beschikken in migratievraagstukken en goed geïnformeerd zijn over arbeidsmarkt participatie, taaltrajecten en het opbouwen van een stabiel bestaan. Zij moeten proactief communiceren en de voortgang van deelnemers actief opvolgen. • Introduceer een digitaal 'welkomstportaal' waarin informatie, rechten en procedures overzichtelijk staan. • Maak gebruik van terugkerende feedbackmomenten (zoals expertpools) om beleid bij te stellen vanuit de leefwereld. • Zorg voor één herkenbaar aanspreekpunt per jongere (via gemeente of Nidos), met duidelijke rolverdeling. • Ontwikkel visuele of eenvoudige communicatievormen (bijv. pictogrammen of video's) over rechten en stappen in procedures. • Bied informatie en begeleiding over overgangsmomenten: van 18 naar 20 jaar, school naar werk, of asiel naar verblijf.
Hoe ervaren nieuwkomers het beleid van de gemeente Den Helder?	Kansen en aanbevelingen
• Positief: Enkele deelnemers ervaren hun contactpersoon als behulpzaam, bereikbaar en adviserend. Initiatieven zoals taalcafés worden gewaardeerd. • Negatief: Veel deelnemers voelen zich aan hun lot overgelaten of niet serieus genomen. Vooral Oekraïense deelnemers geven aan dat het onduidelijk is wie verantwoordelijk is voor hun begeleiding, en dat er geen vast aanspreekpunt is	De rol van de gemeente vanuit het perspectief van nieuwkomers in Den Helder: richting geven, vertrouwen bieden, mensgericht handelen; Op basis van de ervaringen die nieuwkomers in Den Helder deelden tijdens de expertpool-sessies, komt een duidelijk beeld naar voren van de rol die de gemeente kan en zou moeten spelen. Die rol omvat drie kerntaken: regisseur en verbinder,

binnen de gemeente of betrokken organisaties. AMV'ers geven aan dat ze vaak niet weten wie hun contactpersoon is, of wat hun rechten en plichten zijn. Ze ervaren begeleiding als wisselend of afwezig, en missen voorspelbaarheid en persoonlijke aandacht.

- **Geloofwaardigheid:** Verschillende deelnemers merken op dat er pas wordt gehandeld wanneer er politiek of bestuurlijk bezoek is. Dit tast het vertrouwen aan.
- **Behoeft aan menselijkheid:** Deelnemers vragen niet om uitzonderingen, maar om menselijke benadering, begrip voor hun situatie, en beleid dat aansluit op hun mogelijkheden.

aanspreekbaar en betrouwbaar, en mensgericht en responsief.

De gemeente Den Helder is meer dan uitvoerder van landelijke wetgeving. Ze is voor nieuwkomers ook het eerste gezicht van de samenleving: degene die vertrouwen kan herstellen, perspectief kan bieden en verbinding mogelijk maakt. Door beleid mensgericht, aanspreekbaar en samenhangend te organiseren, kan de gemeente Den Helder het verschil maken in de levens van mensen die hier opnieuw willen beginnen.

1. Regisseur en verbinder – zorgen voor samenhang en afstemming;

Wat nieuwkomers missen is voorspelbaarheid, continuïteit en herkenbaarheid in de begeleiding. Aanspreekpunten wisselen regelmatig of zijn niet bekend, informatie komt gefragmenteerd of niet aan, en afstemming tussen betrokken organisaties lijkt vaak via de nieuwkomer zelf te verlopen. Dat zorgt voor onnodige verwarring en druk. Wat deelnemers nodig hebben zijn herkenbare gezichten, duidelijke aanspreekstructuren en een begeleiding die niet alleen taakgericht, maar ook relationeel en menselijk is ingericht.

Wat dit concreet betekent:

- Wijs per doelgroep een vast aanspreekpunt aan (zoals een AMV-coördinator of contactpersoon voor Oekraïense nieuwkomers).
- Zorg dat elke nieuwkomer weet bij wie hij of zij waarvoor terecht kan.
- Koppel organisaties aan elkaar, zodat begeleiding, zorg, taal en werk op elkaar aansluiten.
- Monitor en ondersteun de uitvoering actief, ook buiten formele trajecten.

2. Aanspreekbaar en betrouwbaar – zichtbaar en navolgbaar zijn

Beleid krijgt pas betekenis als het ook herkenbaar en beschikbaar is in het dagelijks leven van mensen.

- Werk met vaste contactpersonen die voldoende tijd, kennis en stabiliteit bieden om echt vertrouwen op te bouwen.
- Vermijd frequente personeelwissels of onbereikbare loketten.

- Communiceer helder, in eenvoudige taal en via toegankelijke kanalen (Brieven en Web site ook).
 - Volg meldingen of hulpvragen snel en zorgvuldig op.
- 3. Mensgericht en responsief – aansluiten bij de leefwereld van nieuwkomers**

Wat dit concreet betekent:

- Organiseer structureel terugkoppelingsmomenten zoals expertpools of jongerenpanels.
- Train ambtenaren in interculturele communicatie en trauma-sensitief werken.
- Ondersteun toegang tot sport, cultuur en sociale netwerken via laagdrempelige regelingen.
- Geef jongeren (zoals AMV'ers) ruimte om hun vragen, zorgen en dromen te delen – en handel daarnaar, ook buiten de standaardroutes.

Werk & Inkomen

Werkgelegenheid en participatie op de arbeidsmarkt biedt allereerst de mogelijkheid om ervaring op te doen op een nieuwe arbeidsmarkt en de mogelijkheid om financieel onafhankelijk te zijn. (Vrijwilligers)werk ondersteunt daarnaast bij het opdoen van sociale contacten en het oefenen van taal- en communicatieve vaardigheden. Daarmee is werk een sleutelfactor voor integratie.

INZICHTEN	KANSEN
Asielzoekers ❖ Werk wordt gezien als motor van integratie, zelfrespect en toekomst. De Turkse deelnemers noemden hun diploma-erkenning en moeite om werk op hun eigen niveau te vinden als obstakels, terwijl Arabisch-sprekende deelnemers vooral benadrukten dat ze zonder BSN of verblijfsstatus moeite hebben om vrijwilligerswerk te vinden. <i>"Ik heb tien jaar in de publieke sector gewerkt, maar dat telt hier niet mee."</i> <i>"Ik wil hetzelfde werk doen als vroeger. Maar zonder papieren blijf ik stilstaan."</i> ❖ Daarbovenop vormen gezondheidsproblemen, het ontbreken van gerichte begeleiding en onbekendheid met de Nederlandse werkcultuur extra obstakels om daadwerkelijk aan het werk te kunnen. <i>"Geef me licht werk dat past bij mijn gezondheid. Ik kan zelf geen baan vinden."</i> ❖ Hoewel de motivatie vaak hoog is, geven sommige deelnemers aan dat ze extra begeleiding nodig hebben die inzet op matching tussen achtergrond en werkveld. <i>"Zelfs stage lopen lukt niet zonder BSN. Daardoor voelt het alsof je onzichtbaar bent voor de arbeidsmarkt."</i> ❖ Deelnemers ervaren een sterke mismatch tussen aangeboden werk en hun opleidingsniveau. Functies zoals	Werk wordt breed erkend als motor van integratie, maar de praktijk wijst uit dat veel nieuwkomers, ondanks hun motivatie, vastlopen in een systeem dat hen onvoldoende perspectief biedt. Gemeentelijk beleid zou deze kloof tussen motivatie en realiteit kunnen dichten met maatwerk, begeleiding en ondersteuning. Vanuit de input van de deelnemers blijkt dat zij voor de gemeente niet alleen een rol zien in activering, maar juist ook in het wegnemen van concrete drempels: diploma-erkenning, taal, vervoer, begeleiding en maatwerk voor vrouwen en jongeren. Voor asielzoekers betekent dit inzetten op toegankelijke oriëntatietrajecten, ook zonder verblijfsstatus of BSN. Mensen geven aan dat ze behoefte hebben aan voorlichting over de arbeidsmarkt, sollicitatietrainingen en mogelijkheden voor vrijwilligerswerk om hen een duidelijk perspectief te bieden, ook als formele arbeid nog niet mogelijk is. Lokale partners zoals welzijnsorganisaties, bedrijven en vrijwilligersnetwerken kunnen hier een brugfunctie vervullen.

kassamedewerker worden door sommigen als demotiverend ervaren omdat ze niet bijdragen aan taalverwerving of professionele ontwikkeling.

"Ik ben universitair geschoold, maar men biedt alleen kassawerk aan. Dat helpt mij niet vooruit."

❖ De geografische ligging van Den Helder komt regelmatig terug als barrière. Werk in andere steden is vaak niet haalbaar vanwege de reiskosten en afstanden. Dit vergroot het gevoel van isolatie.

"Er zijn geen kansen hier. Zelfs als ik werk vind in Amsterdam, kan ik het niet doen door de afstand."

❖ Er heerst frustratie over de beperkte aanwezigheid van sociale organisaties in het azc. Deelnemers geven aan dat informatie over de Nederlandse arbeidsmarkt, sollicitatietrainingen en passende vrijwilligersplekken te weinig beschikbaar zijn.

"Niemand legt uit hoe je in Nederland solliciteert. We hebben geen idee hoe onze cv eruit moet zien. En er is niemand die dat met ons bespreekt."

Statushouders

❖ Veel statushouders geven aan dat hun ambities en professionele ervaring niet aansluiten bij het lokale werkaanbod in Den Helder. Ze willen werken, maar stuiten op structurele beperkingen: gebrek aan banen, werkgevers die hun kwalificaties niet erkennen en beperkte netwerkmogelijkheden.

"Ik ben jarenlang docent geweest, maar ik moet nu wachten tot iemand mijn diploma accepteert. En zelfs dan weet ik niet of ik in Den Helder werk ga vinden."

"Veel vluchtelingen werken niet omdat er weinig banen zijn. Het is niet dat ze niet willen."

"Ik wil als make-up artist aan de slag, maar zonder Nederlands diploma word je nergens aangenomen."

Statushouders hebben vaak een achtergrond, ervaring en ambities die niet aansluiten op het bestaande werkaanbod in Den Helder. Deelnemers geven aan dat zij behoefte hebben aan meer ondersteuning bij de erkenning van buitenlandse diploma's, gerichte loopbaantrajecten en opleidingen die aansluiten op eerdere beroepen. Tegelijk hebben ze behoefte aan **mobiliteitsondersteuning** – bijvoorbeeld in de vorm van **reiskostenvergoedingen** – zodat mensen zich niet opgesloten voelen in de geografische grenzen van de stad. Vooral vrouwen hebben baat bij programma's met **kinderopvang, flexibele werk/stageuren** en **aandacht voor netwerkvorming**.

❖ Statushouders die deelnemen aan de expertpool signaleren ook een gebrek aan toegankelijke, vakspecifieke taaltrajecten en begeleiding richting een passende stage of werkervaringsplek. Zonder die brugfunctie blijft integratie via werk achter.

"Met alleen A2 kom je nergens. Ik wil B2 halen om weer te kunnen lesgeven, maar de taalschool biedt geen onderwijs dat aansluit op mijn vak."

❖ De geografische ligging van Den Helder vergroot bovendien het gevoel van afstand tot de arbeidsmarkt. Zonder mobiliteitsvergoeding zijn kansen buiten de stad niet realistisch, zeker niet voor vrouwen met zorgtaken.

"Ik zou naar Amsterdam kunnen reizen voor een opleiding, maar dat kost te veel. Met vergoeding zou ik het direct doen."

❖ Vrouwelijke deelnemers geven aan dat de stap naar werk extra moeilijk door het gebrek aan betaalbare opleidingen, kinderopvang en professionele netwerken. Velen geven aan dat er bijna geen trajecten zijn die specifiek inspelen op hun situatie. Ze vragen om programma's specifiek voor vrouwen met gerichte ondersteuning.

"Ik zou graag een opleiding volgen in huidverzorging, maar de kosten zijn hoog. De gemeente zou dat kunnen ondersteunen – bijvoorbeeld via gratis cursussen of loopbaancoaching."

Oekraïense ontheemden

❖ Meerdere deelnemers gaven aan dat het vinden van werk niet alleen afhangt van motivatie, maar van randvoorwaarden zoals taal, vervoer en betrouwbare begeleiding. Er is een sterke wens om economisch zelfstandig te zijn, maar het systeem biedt hiervoor weinig aanknopingspunten.

"Ik werkte vroeger als salesmanager, mijn man was plaatsvervangend directeur. Hier beginnen we weer bij nul."

Voor Oekraïners is het belangrijk dat gemeentelijke inzet zich richt op het activeren van **werkgeversnetwerken**. De gemeente kan hierin een bemiddelende rol spelen, bijvoorbeeld door banenmarkten te organiseren, werkgevers actief te betrekken bij opvanglocaties en in te zetten op **praktijkgerichte taallessen op de werkvloer**. Specifieke ondersteuning is nodig voor **vrouwen met zorgtaken**, zodat ook zij toegang krijgen tot de arbeidsmarkt.

❖ Enkele deelnemers wezen op het verschil tussen locaties: in Alkmaar kwamen werkgevers soms langs met vacatures, terwijl in Den Helder zulke netwerken ontbreken. Hierdoor voelen sommigen zich vergeten.

"In Alkmaar kwamen werkgevers zelf naar ons toe. Hier moeten we alles alleen uitzoeken."

❖ Ook seizoenswerk wordt genoemd als enige toegankelijke optie, maar dit biedt geen structurele zekerheid en helpt nauwelijks bij integratie.

"Het is maar tijdelijk werk. Je leert er weinig van, maar je hebt geen andere keus."

❖ Voor veel vrouwen is werken onmogelijk zonder kinderopvang of flexibele taallessen. De combinatie van zorgtaken en het ontbreken van praktische ondersteuning houdt hen buiten de arbeidsmarkt.

"Ik wil werken, maar mijn kind heeft speciale zorg nodig. Er is niemand die helpt zoeken naar een oplossing."

AMV'ers

❖ Werk wordt door AMV'ers gezien als een belangrijk toekomstdoel en middel tot zelfstandigheid. Toch is werk vaak nog ver weg, zeker zonder verblijfsstatus of BSN. Een van de deelnemers gaf aan dat ze pas na veel afwijzingen werk vond bij een supermarkt, terwijl anderen aangeven niet te weten hoe ze aan werk kunnen komen.

"Ik wil wel werken, maar zonder status en zonder goede begeleiding weet ik niet waar ik moet beginnen."

❖ Er is behoefte aan betere informatie over hoe je werk kunt vinden, wie je kunt benaderen bij de gemeente en welke vragen je mag stellen. De afstand tussen hun motivatie en de mogelijkheden voelt groot.

AMV'ers geven aan dat de afstand tot werk groot voelt door **gebrek aan informatie, netwerk en begeleiding**. De gemeente kan hier veel betekenen door jongeren al vroegtijdig te betrekken bij beroepenoriëntatie, mentorschapstrajecten en samen te werken met scholen en maatschappelijke organisaties om jongeren te begeleiden naar bijbanen, stages en loopbaanontwikkeling. Een heldere rolverdeling en toegankelijk aanspreekpunt binnen de gemeente is hierbij belangrijk volgens de jongeren die wij spraken.

<i>"COA hielp me een keer met mijn CV, maar daarna moest ik alles zelf doen. Vaak voelde het alsof niemand me serieus nam."</i> ❖ AMV'ers noemen ook praktische belemmeringen, zoals gebrek aan vervoer of netwerk, en benadrukken het belang van vakbeurzen of mentoren die hen wegwijs kunnen maken. <i>"Op school hebben we straks een beroepenmarkt, dat helpt wel. Maar ik zou ook willen weten bij wie je in de gemeente terecht kunt."</i>	
---	--

Huisvesting

Een dak boven je hoofd is een basisbehoefte en basisrecht. Het zorgt voor een gevoel van veiligheid en stabiliteit. Goede huisvesting(omstandigheden) zijn essentieel voor een goede integratie. De omstandigheden beïnvloeden namelijk de mate waarin iemand zich thuis voelt, de kans op sociale verbondenheid in de wijk, maar ook welke toegang mensen hebben tot andere belangrijke basisbehoeften, zoals de toegang tot gezondheidszorg, onderwijs en werkgelegenheid.

INZICHTEN	KANSEN
Asielzoekers ❖ Huisvesting wordt door veel asielzoekers gezien als de basisvoorwaarde voor integratie. De afwezigheid van een eigen woonruimte hindert hen niet alleen in hun dagelijks functioneren, maar ook in het opbouwen van sociale contacten, het leren van de taal en het vinden van werk. Het leven in het azc wordt vaak omschreven als "on hold": alles staat stil zolang er geen vaste woning is. <i>"Ik woon nog steeds in een azc en dat maakt integratie erg moeilijk. Het voelt alsof mijn leven stil staat, maar tegelijkertijd moet ik doorgaan met wachten – zonder enige controle over de situatie."</i> ❖ De omstandigheden in het azc worden door deelnemers als zwaar en onmenselijk ervaren: gebrek aan privacy, hygiënische problemen, lawaai en onveiligheid zorgen voor constante stress. Meerdere bewoners geven aan dat het azc in Den Helder voorheen een gevangenis was en nog steeds zo aanvoelt. Sommigen maken zich zorgen om de beeldvorming die dit kan creëren bij andere inwoners van Den Helder.	Huisvesting vormt het fundament van een stabiel leven, maar de praktijk laat zien dat veel nieuwkomers lange tijd moeten wachten op een azc in ongeschikte omstandigheden en dat dit hun deelname aan de samenleving belemmert. Het is daarom belangrijk dat gemeentelijk beleid zich niet alleen richt op het toewijzen van woningen, maar juist ook op het bevorderen van leefbaarheid, begeleiding en toegang tot het sociale netwerk in de buurten rondom azc's. Voor asielzoekers ligt de wettelijke verantwoordelijkheid voor de opvang formeel vast, maar er kan een belangrijke signalerende en faciliterende rol worden vervuld om het welzijn van bewoners te ondersteunen. Het versterken van sociale voorzieningen op en rond de opvanglocatie kan hierbij helpen, zoals het aanbieden van welzijnsactiviteiten, toegang tot bibliotheken, sportvoorzieningen of taalcafés. Ook kan de samenwerking met lokale partners – zoals

<i>“Het azc was vroeger een gevangenis – dat merk je aan alles. Het imago is heel negatief, en daardoor kijkt de bevolking in Den Helder met afstand naar ons.”</i> ❖ Vooraf voor vrouwen en gezinnen zijn de leefomstandigheden extra belastend. Er is weinig ruimte, geen rust, en nauwelijks mogelijkheden om zich mentaal of fysiek te herstellen. <i>“Een mens heeft een eigen huis nodig. Leven in het azc is erg moeilijk – en met kinderen is het nog veel zwaarder.”</i> ❖ De geografische afstand tot familieleden en sociale netwerken wordt pijnlijk gevoeld. Verzoeken om overplaatsing naar een azc dichtbij familie worden vaak afgewezen, ondanks beschikbare ruimte elders. <i>“Ik woon ver van mijn familie en vrienden. Ik heb gevraagd om naar het azc in hun buurt te gaan – daar was nog plek. Maar ze weigerden me te verplaatsen.”</i> ❖ De onduidelijkheid over procedures en gebrek aan begeleiding rondom huisvesting zorgen voor onzekerheid en frustratie. Veel bewoners zijn onvoldoende geïnformeerd over hun rechten of de voorwaarden om voor een woning in aanmerking te komen. <i>“Ik wil een eigen woning – omdat dat een basisrecht is. Met een huis kun je eindelijk echt beginnen aan integratie: je hebt burens, maakt contact, en wordt deel van de samenleving.”</i> ❖ Hoewel de motivatie groot is om iets van het leven te maken, geeft het lange wachten zonder perspectief aanleiding tot mentale uitputting. Het gevoel van machteloosheid is groot. <i>“Er is weinig wat ik zelf kan doen, behalve proberen positief te blijven en de tijd nuttig te besteden. Maar het gevoel dat je geen invloed hebt op je situatie is heel zwaar.”</i> ❖ Asielzoekers pleiten voor snellere procedures, transparantie over plaatsingscriteria, en tijdelijke woonvormen buiten het azc die de eerste stappen richting integratie mogelijk maken. Ook noemen ze de noodzaak van betere hygiënische omstandigheden in het azc. <i>“Snellere procedures en duidelijkheid over verblijfsstatus zouden enorm helpen. En betere opvangvoorzieningen, met meer privacy en ruimte voor gezinnen.”</i> Statushouders ❖ Voor statushouders die deelnemen aan de expertpool vormt het verkrijgen van een eigen woning een belangrijke mijlpaal richting integratie en zelfstandigheid. De meesten geven aan dankbaar te zijn voor de toewijzing van hun woning, die niet alleen onderdak biedt, maar ook rust, structuur en een gevoel van veiligheid creëert.	vrijwilligersnetwerken, gezondheidswerkers of jongerenwerk – bijdragen aan het maken van verbindingen en het doorbreken van isolement. Duidelijke afspraken over signalering van problemen en verbetering van de leefomgeving zijn hierbij essentieel. Statushouders komen na de opvangfase in beeld bij gemeenten voor het vinden van een woning. De ervaringen laten zien dat huisvesting op zichzelf onvoldoende is als er geen nazorg of ondersteuning wordt geboden. Deelnemers hebben behoefte aan duurzame begeleiding na plaatsing, met aandacht voor het leren kennen van de buurt, het regelen van praktische zaken en toegang tot lokale netwerken.
---	---

<i>“Ik ben de gemeente dankbaar dat ze mij aan een woning heeft geholpen. Mijn woning is meer dan voldoende en ik voel me er thuis. Goede huisvesting geeft rust, stabiliteit en een gevoel van veiligheid.”</i> ❖ Goede huisvesting blijkt voor veel deelnemers direct bij te dragen aan sociale integratie. Deelnemers benoemen hoe de interactie met burens, het deelnemen aan buurtactiviteiten en toegang tot voorzieningen zoals de bibliotheek en het buurthuis hun gevoel van erbij horen versterkt. <i>“We wonen in een gezellige straat met fijne burens, en we hebben met iedereen goed contact. Goede huisvesting helpt niet alleen met praktische zaken, maar draagt ook bij aan sociale integratie.”</i> ❖ Tegelijkertijd wordt duidelijk dat het verkrijgen van huisvesting niet automatisch leidt tot volwaardige deelname. Sommige statushouders ervaren een kloof tussen hun woonstabiliteit en de mate waarin ze toegang krijgen tot werk, opleiding of netwerken. <i>“Den Helder is een plek waar ik hoop stabiliteit te vinden, maar dat vereist ook dat mijn kwalificaties en ambities serieus worden genomen.”</i> ❖ Statushouders die deelnemen aan het onderzoek pleiten voor betere afstemming tussen huisvesting en mogelijkheden om mee te doen, met name op het gebied van vakgericht taalonderwijs, begeleiding naar werk en de inzet van lokale netwerken. Huisvesting wordt daarmee niet als eindpunt gezien, maar als startpunt van een proces dat actieve betrokkenheid vereist. <i>“Ik heb dankzij de inburgering beter Nederlands geleerd en contact met mensen opgebouwd. Maar de samenleving vertrouwt nieuwkomers nog niet echt – dat merk je bij sollicitaties.”</i> Oekraïense ontheemden ❖ Voor veel Oekraïense ontheemden blijkt huisvesting een belangrijk aandachtspunt omdat zij hier spanning, een gevoel van ongelijkheid en gezondheidsrisico's ervaren. Hoewel er in sommige gevallen sprake is van verbetering door herplaatsing, geven deelnemers aan dat de eerste woonlocaties vaak gebrekkig, vochtig of zelfs schadelijk zijn voor de gezondheid. Meerdere deelnemers rapporteren klachten zoals allergieën, ademhalingsproblemen en gebrek aan ventilatie. <i>“We werden geplaatst op een locatie waar we drie emmers water uit de keuken haalden. Ik kreeg uitslag op mijn handen en rond mijn ogen. Later zijn we verhuisd – nu is het droog en schoon.”</i>	Vooraf alleenstaanden en vrouwen lopen risico op sociaal isolement. Initiatieven zoals huisbezoeken, wijkcoaches of samenwerking met buurtinitiatieven kunnen helpen om statushouders te verankeren in hun nieuwe leefomgeving. Voor Oekraïners in Den Helder blijkt dat de kwaliteit van opvanglocaties uiteenloopt, met klachten over slechte ventilatie, gebrek aan privacy en ongelijke verdeling van woonplekken. Deelnemers geven aan dat ze behoefte hebben aan transparante criteria bij toewijzing en vooral dat zij serieuzer genomen willen worden wanneer zij hun klachten en zorgen over de locaties melden. Hiervoor zouden zij graag een duidelijk aanspreekpunt willen hebben. Extra aandacht is nodig voor gezinnen met kinderen en mensen met gezondheidsproblemen. Daarbij is het belangrijk dat bewoners geïnformeerd worden over hun rechten, regels en gemeentelijke mogelijkheden – bij voorkeur in hun eigen taal.
--	---

Maar waarom heeft niemand ooit iets gedaan aan die eerste plek?"

❖ De kwaliteit van huisvesting blijkt sterk te variëren, met weinig transparantie in de toewijzing. Het gevoel van willekeur leidt tot frustratie, vooral bij gezinnen met kinderen die zich achtergesteld voelen ten opzichte van alleenstaanden in betere wooneenheden.

"Ik woon op de begane grond zonder goede ramen of ventilatie, samen met mijn kind. Boven woont een man alleen, met alles erop en eraan. Mijn dochter leek geel te worden van het gebrek aan daglicht."

❖ Ruimtegebrek en gebrek aan privacy worden veel genoemd. Sommige bewoners moeten slapen in kamers zonder ramen of zelfs in opslagruimtes. In combinatie met technische gebreken, zoals geen verwarming of kapotte ventilatie, leidt dit bij sommigen tot mentale uitputting.

"Wij wonen met drie mensen in een appartement. Twee hebben kamers met ramen, en ik slaap in de opslagruimte. Er is geen verwarming."

❖ Deelnemers benoemen dat zij het gevoel hebben dat sommige problemen pas opgepakt worden als er officieel bezoek langskomt. Dit voelt voor hen alsof het alleen voor de schijn opgelost wordt, niet omdat dit voor hen belangrijk is. De structurele problemen blijven bestaan en bewoners voelen zich niet serieus genomen.

"Toen een minister langskwam, werd opeens alles gerepareerd: een open haard, nieuwe jaloezieën, het raam gefixt. Maar het is allemaal voor de show. Wij moeten hier echt leven."

❖ Een ander terugkerend probleem is het ontbreken van een duidelijk aanspreekpunt. Coördinatoren worden enerzijds als behulpzaam ervaren, maar blijken bij concrete vragen niet of nauwelijks bereikbaar. Wisselingen in personeel en onduidelijke rolverdeling leiden tot onzekerheid.

"Coördinator zei dat we haar konden bellen bij vragen, maar daarna zei ze: 'Ik ben alleen consultant – voor alles moet je bij ze zijn.' Nu wordt ze ontslagen. We weten niet meer tot wie we ons moeten richten."

❖ De beleving van veiligheid binnen de woonlocaties is voor veel Oekraïense mensen een aandachtspunt. Verschillende deelnemers geven aan dat het niet de Nederlandse samenleving is die onveilig voelt, maar de eigen woonomgeving. Conflicten met medebewoners, agressie, gebrek aan toezicht en het ontbreken van sancties voor wangedrag zorgen voor gevoelens van onveiligheid.

"Mijn huisgenoot probeerde de deur van het toilet open te breken"

met een schroevendraaier terwijl ik erin zat. Er is geen gevoel van veiligheid – niet van buiten, maar van je eigen mensen.”

❖ Oekraïense deelnemers vragen nadrukkelijk om menswaardige woonomstandigheden, duidelijke communicatie, gelijke behandeling bij huisvesting en structurele verbetering van ventilatie, privacy en veiligheid. Ook vragen zij om flexibiliteit in regels – bijvoorbeeld rond huisdieren, die voor sommigen deel uitmaken van het gezin

“Mijn hond is nu elders. In Alkmaar mag je een huisdier houden, maar hier niet. Ik heb getekend dat het niet mag, maar het voelt alsof ik een kind heb moeten achterlaten.”

AMV'ers

Voor AMV'ers is huisvesting onlosmakelijk verbonden met het gevoel van stabiliteit, veiligheid en mentale rust. Hoewel jongeren aangeven zich over het algemeen veilig te voelen in hun huidige omgeving, vormt het gebrek aan duidelijkheid over hun verblijfsstatus en toekomstig woonperspectief een belangrijke bron van stress.

“Ik moet al negen maanden wachten op een update over mijn procedure. Ze zeiden elke drie maanden iets te laten weten, maar ik hoor niets. Dat geeft veel stress.”

❖ De huidige woonvormen in het azc of andere opvanglocaties bieden onvoldoende rust en privacy om goed te functioneren. Jongeren geven aan dat zij het liefst actief bezig zijn om zorgen te onderdrukken, juist omdat stilzitten in hun kamer leidt tot piekeren en angstgevoelens.

“Ik wil niet in mijn kamer blijven. Als ik daar blijf, ga ik te veel nadenken. Dus ik probeer buiten te sporten, gewoon om bezig te blijven.”

❖ Fysieke omstandigheden van de woonlocaties – zoals drukke of te kleine fitnessruimtes, beperkte toegang tot ontspanning of sport, en het ontbreken van ruimtes die alleen voor vrouwen zijn – worden als knellend ervaren. Deze beperkingen versterken het gevoel van opgesloten zijn.

“De gym is altijd druk en klein. Ik wil andere sporten doen, maar ik weet niet hoe ik me moet inschrijven.”

AMV'ers verblijven vaak in kleinschalige voorzieningen, maar hun welzijn kan worden versterkt door de leefomgeving kindvriendelijk te maken, toegang tot vrijetijdsbesteding te faciliteren en de verbinding te leggen tussen opvang, onderwijs en buurt. Jongeren geven aan dat zij vaak niet weten bij wie ze terecht kunnen of dat zij onvoldoende informatie ontvangen over hun woon- of verblijfsstatus. Jongeren geven aan dat zij niet weten bij wie ze terecht kunnen, of dat ze geen informatie krijgen over hun woon- of verblijfsstatus. Hier kan de gemeente zorgen voor betere informatievoorziening, samenwerking met scholen en begeleiding naar zelfstandigheid na de opvangperiode.

Zorg & Welzijn

Iemands gezondheid, lichamelijk en geestelijk, beïnvloed de mogelijkheid tot sociale participatie en deelname op gebied van werk en onderwijs. Toegang hebben tot de juiste zorg- en sociale diensten is dus essentieel, maar bij nieuwkomers helaas niet vanzelfsprekend. Hieronder lichten we aantal sub-thema's toe die in verband staan met (toegang tot) de juiste zorg voor nieuwkomers. Het gaat om de sub-thema's: systeemstress, regievoeren, toegang tot de huisarts en mobiliteit.

INZICHTEN	KANSEN
Asielzoekers ❖ Asielzoekers geven aan dat hun toegang tot medische zorg vaak wordt belemmerd door taalproblemen, onduidelijke procedures en beperkte ondersteuning. Vooral het gebrek aan professionele tolken en hulp bij het maken van afspraken zorgt voor frustratie en onzekerheid <i>“De huisarts kijkt vooral naar het computerscherm en niet naar mij. Ik kreeg Vaseline en een brochure, maar dat was alles.”</i> Deelnemers gaven aan dat gezondheid – fysiek én mentaal – een onmisbare bouwsteen is voor integratie. Sommigen prezen de Nederlandse aanpak, anderen misten uitleg, tolkondersteuning en erkenning van klachten. <i>“In onze cultuur krijg je meteen antibiotica. Hier zeggen ze: paracetamol en rust. Dat was wennen.”</i> ❖ Er is sprake van mentale uitputting en onzekerheid door lange wachttijden voor statusbesluiten, gezondheidsklachten die niet serieus worden genomen en het gebrek aan veilige, stabiele leefomstandigheden. <i>“Je weet niet of je moet wachten, of je iets moet doen. En ondertussen verlies je jezelf een beetje.”</i> Statushouders ❖ Statushouders verschillen sterk in hun ervaring met de Nederlandse gezondheidszorg. Sommigen geven aan dat ze inmiddels gewend zijn aan het systeem en de benadering van ‘zelfherstellend vermogen’, terwijl anderen nog altijd moeite hebben met het gebrek aan controle en het ontbreken van snelle toegang tot specialisten. <i>“Vroeger dacht ik dat er niets werd gedaan. Nu zie ik dat minder medicatie soms ook beter is.”</i> ❖ Vooral de afwezigheid van structurele tolkondersteuning leidt tot onzekerheid en wantrouwen in de zorg.	Toegang tot goede zorg en welzijnssteuning is essentieel voor herstel, zelfredzaamheid en duurzame participatie. In de praktijk ervaren veel nieuwkomers echter structurele drempels: taalbarrières, onduidelijke procedures, gebrek aan tolkondersteuning en het ontbreken van aandacht voor mentaal welzijn. Gemeentelijk beleid zou deze drempels kunnen verlagen door beter te coördineren, te signaleren en maatwerk te bieden, binnen de grenzen van wat wettelijk en financieel mogelijk is. Voor asielzoekers kan de gemeente, in samenwerking met betrokken partijen, een belangrijke signalerende rol vervullen om knelpunten en behoeften tijdig in kaart te brengen. Door structureel contact te onderhouden met opvanglocaties en welzijnspartijen kunnen gemeenten problemen zoals ontoegankelijke zorg, gebrek aan tolken of psychische nood bespreekbaar maken. Gemeenten kunnen ook welzijnsorganisaties, vrijwilligersnetwerken en jongerenwerk ondersteunen om de mentale draagkracht van bewoners te versterken. Denk aan psychosociale activiteiten, voorlichting over gezondheid of preventieve inzet via buurthuizen en bibliotheken. De ervaringen in Den Helder voor statushouders tonen aan dat vooral de afwezigheid van structurele tolkondersteuning leidt tot misverstanden, onveiligheid en soms ook wantrouwen in het zorgsysteem. Gemeenten kunnen investeren in meertalige communicatie, uitleg over het zorgsysteem en betere samenwerking tussen huisartsen, welzijnspartijen en sleutelpersonen. Voor vrouwen en alleenstaande ouders is het essentieel dat welzijnsdiensten aansluiten bij hun leefwereld – bijvoorbeeld via laagdrempelige

Statushouders met een medische achtergrond of gezondheidsgevoelige gezinnen ervaren dat misverstanden tot gezondheidsrisico's kunnen leiden. <i>"Mijn tand werd getrokken en het ging helemaal mis. Er is geen verantwoordelijkheid bij fouten."</i> ❖ Vrouwen benadrukken dat hun welzijn ook afhankelijk is van sociale steun. Het gemis aan familie of een sociaal vangnet, en de druk van gezinsverantwoordelijkheden zonder adequate ondersteuning, beïnvloeden hun mentale gesteldheid negatief. <i>"Ik ben hier alleen met mijn kinderen. In mijn land was mijn moeder er, mijn zussen. Hier moet ik alles zelf doen."</i> Oekraïners ❖ De Oekraïense deelnemers zijn uitgesproken kritisch over hun ervaringen met de gezondheidszorg. Zij ervaren het systeem als bureaucratisch, afstandelijk en ontoegankelijk. Veel zorgvragen worden afgedaan met paracetamol, en het ontbreken van duidelijke communicatie (bijv. over doorverwijzingen of medische dossiers) maakt dat men zich niet serieus genomen voelt. <i>"Mijn dochter heeft een hartprobleem. We hebben geen medicijnen meer, en zonder vertaler kom je nergens."</i> ❖ Verskillende deelnemers benoemen dat ze eerder zouden terugkeren naar Oekraïne voor medische zorg dan nogmaals via het Nederlandse systeem hulp te zoeken. <i>"Vier dagen later zat ik weer in Oekraïne. Daar werd ik wel echt geholpen."</i> ❖ Mensen ervaren een gebrek aan psychosociale begeleiding, met name voor mensen met oorlogstrauma's. <i>"Ik heb dingen gezien die ik niemand wens. Maar hier is er geen plek om te praten."</i> ❖ "Enkele deelnemers geven aan dat ze de zorg in hun thuisland missen en die als betrouwbaarder ervaren dan in Nederland, wat de diepte van hun wantrouwen in het Nederlandse zorgsysteem onderstreept. Lange wachttijden en het gebrek aan medische opvolging worden daarbij als structurele knelpunten ervaren." <i>"In Oekraïne kreeg ik een echt behandelplan. Hier was het: kijk zelf maar."</i> AMV'ers ❖ Jongeren ervaren dat hun zorgvragen onvoldoende serieus worden genomen. Ze krijgen weinig ondersteuning	oudergroepen, huisbezoeken of ondersteuning bij mantelzorg. Deelnemers uit Oekraïne zijn kritisch over hun toegang tot zorg. Zij geven aan behoefte te hebben aan toegankelijke informatie over verzekeringen, huisartsen en psychologische hulp – liefst in eigen taal. In Den Helder geven Oekraïense deelnemers aan dat ze zich niet gehoord voelen, dat klachten worden gebagatelliseerd en dat bezoeken van artsen pas plaatsvindt als er bestuurlijke druk is. Hier zien zij een mogelijke taak voor de gemeente om de menselijke maat terug te brengen in de dienstverlening: via klachtenmeldpunten, extra bemensing van sociale teams, en samenwerking met Oekraïense gemeenschappen.
---	---

bij het maken van afspraken en moeten vaak zelf opbellen naar de huisarts, zonder begeleiding of vertaling. Dit leidt tot frustratie en onveiligheid. <i>"Ik kon niet meer lopen en kreeg te horen: probeer maar gewoon weer te lopen."</i> ❖ De afwezigheid van structurele zorgcoördinatie maakt dat jongeren soms school of andere verplichtingen missen. Er is ook weinig toegang tot hulpmiddelen zoals krukken of begeleiding bij herstel. <i>"Ik kreeg geen krukken, niks. En COA wist niet wat ze moesten doen."</i> ❖ Mentale druk en onzekerheid over de toekomst worden nauwelijks opgevangen. Jongeren proberen zichzelf af te leiden via sport of vriendengroepen, maar geven aan dat ze structurele begeleiding missen die hen helpt hun zorgen te verlichten. <i>"Ik probeer buiten te zijn of te sporten, anders word ik gek van mijn hoofd."</i>	De AMV'ers die wij spraken, geven aan dat zij zich onvoldoende serieus genomen voelen bij fysieke en psychische klachten. Gemeenten kunnen hier optreden door de brug te slaan tussen zorg en onderwijs, en door scholen, mentoren en casemanagers te versterken in hun ondersteunende rol. Toegang tot sport, psychosociale begeleiding en preventieve hulp – bijvoorbeeld via jongerencoaches of vertrouwenspersonen – kan het verschil maken in hoe jongeren hun welzijn ervaren. Kortom, gemeentelijk beleid rond zorg en welzijn vereist meer dan doorverwijzen: het vraagt om coördinatie, communicatie en cultuursensitiviteit. Pas wanneer nieuwkomers weten waar ze terecht kunnen, zich serieus genomen voelen en ondersteund worden in hun eigen taal en context, wordt zorg een krachtig instrument voor herstel en integratie.
---	---

Vrije Tijd

Vrije tijd is niet alleen een belangrijk middel om nieuwe connecties op te doen, de taal te leren en binding te vinden met de buurt maar ook een doel op zich. Mensen die vrije tijd hebben waarin ze dingen kunnen doen die hen energie geven, voelen zich gezonder en blijer. Vrije tijd is dan ook een belangrijke indicator om te kunnen bepalen of iemand zich echt thuis gaat voelen in Nederland en hier zijn of haar weg kan vinden, ook buiten alle dingen die "moeten."

INZICHTEN	KANSEN
Asielzoekers ❖ Sommige asielzoekers die wij spreken, ervaren hun vrije tijd als leeg en betekenisloos. Zij geven aan dat hun dagbesteding grotendeels bestaat uit wachten, slapen, of passief binnen blijven. Zij merken op dat er nauwelijks gestructureerde of begeleide activiteiten zijn die hen helpen sociale contacten op te bouwen of psychische rust te vinden. <i>"We leven hier op dezelfde plek, elke dag. Eten, slapen, wachten. Je weet niet meer of het dinsdag of vrijdag is."</i> ❖ De sociale context van het azc maakt deelname aan vrijetijdsbesteding moeilijker. Drukke, gedeelde ruimtes, culturele spanningen en gebrek aan privacy zorgen voor	Vrijetijdsbesteding draagt bij aan welzijn, taalverwerving en sociale integratie. Toch blijkt uit de ervaringen van de mensen die wij spreken in Den Helder dat veel nieuwkomers nauwelijks toegang hebben tot ontspanning, sport of cultuur. Vrije tijd is vaak ongelijk verdeeld: degenen met een netwerk of begeleiding vinden hun weg, terwijl anderen in passiviteit of sociaal isolement belanden. Voor asielzoekers zou de gemeente een verbindende en stimulerende rol kunnen vervullen. Door samen te werken met welzijnsorganisaties, bibliotheken, sportverenigingen en culturele instellingen, kunnen gemeenten zingeving en ontmoeting faciliteren – ook zonder formele status. Gemeenten kunnen daarnaast

mentale druk die het moeilijk maakt om actief deel te nemen aan sport of groepsactiviteiten. <i>“Er is altijd lawaai. Als ik in mijn kamer zit, kan ik niet nadenken. Buiten is er niets te doen.”</i> ❖ Sommigen geven aan dat ze op eigen initiatief naar de bibliotheek gaan, of proberen behulpzaam te zijn voor anderen (zoals ouderen helpen met boeken). <i>“Ik ga soms naar de bibliotheek en help daar oudere mensen met boeken zoeken. Dat geeft mij rust.”</i> ❖ Er is een impliciete behoefte aan sociale vrijetijdsbesteding waarin taal, ontmoeting en ontspanning samenkomen. <i>“Als we naar een museum of activiteit konden met anderen, zouden we meer leren én ons beter voelen.”</i> Statushouders ❖ Statushouders die de taal redelijk beheersen of begeleid worden door vrijwilligers, weten de weg naar lokale voorzieningen te vinden. Dit draagt bij aan hun gevoel van verbondenheid met de buurt. <i>“Het Repair Café is voor mij een fijne plek om mensen te ontmoeten. Je leert er én je helpt mee.”</i> ❖ Voor velen is het aanbod echter niet bekend of onvoldoende afgestemd op hun leefwereld. Er is behoefte aan gezamenlijke, interculturele vrijetijdsvormen waarin Nederlanders en verschillende groepen nieuwkomers elkaar laagdrempelig kunnen ontmoeten. <i>“Er zijn vaak Turkse of Syrische groepen apart, maar waarom niet samen?”</i> ❖ Ouders, en dan vooral vrouwen, geven aan dat deelname aan activiteiten vaak moeilijk te combineren is met zorgtaken. Gebrek aan kinderopvang, beperkte mobiliteit en het ontbreken van vrouwgerichte activiteiten vormen barrières. <i>“Ik wil graag meedoen aan iets, maar alles is ‘s avonds of zonder opvang.”</i> ❖ Jongvolwassenen geven aan dat hun vrije tijd vaak beperkt blijft tot digitale bezigheden thuis. Er is weinig aanmoediging of facilitering richting activiteiten buiten het huis. <i>“Ik zit vaak thuis. Niemand zegt wat er te doen is, dus ik blijf gewoon binnen.”</i>	mogelijkheden creëren voor collectieve deelname aan lokale evenementen, wandelgroepen of vrijwilligersactiviteiten, en zorgen dat informatie over dit aanbod laagdrempelig en meertalig beschikbaar is. Ook symbolische initiatieven, zoals het verstrekken van Museumkaarten of uitnodigingen voor stadsfeesten, kunnen helpen bij het doorbreken van sociaal isolement. Voor statushouders is de indicator vrije tijd vaak bepalend voor hoe welkom en verbonden zij zich voelen met hun nieuwe omgeving. Gemeenten kunnen vrijetijd bevorderen door het buurthuis, taalcafés en bibliotheekinitiatieven te versterken én actief samenwerkingsvormen op te zetten tussen organisaties die met nieuwkomers werken en lokale verenigingen. Er is behoefte aan meer inclusieve en gemengde activiteiten waarin migrantengroepen en Nederlanders gezamenlijk participeren. Tegelijk is het belangrijk dat het vrijetijdsbeleid oog heeft voor praktische drempels: kinderopvang, vervoerskosten, en de beschikbaarheid van informatie in begrijpelijke taal. Vooral vrouwen hebben baat bij programma’s die aansluiten bij hun zorg ritme en behoefte aan veilige ontmoetingsplekken. Initiatieven tonen aan dat kleinschalige, cultuursensitieve vrijetijdsinvulling een groot verschil kan maken in het bevorderen van welzijn en sociale cohesie.
--	---

Oekraïners ❖ Vrijetijd wordt nauwelijks ondersteund door de gemeente, zo ervaren de Oekraïense deelnemers. In tegenstelling tot ervaringen in Alkmaar, is in Den Helder bijna geen aanbod van georganiseerde vrijetijd voor Oekraïners. <i>"In Alkmaar kwamen werkgevers of clubs naar ons toe. Hier zijn we vergeten."</i> ❖ Sommige deelnemers zoeken zelf de verbinding met de buitenwereld op, bijvoorbeeld door met hun kinderen naar de club te gaan of via een liefde voor honden in contact te komen met Nederlanders. Deze ontmoetingen komen echter voort uit toeval en persoonlijk initiatief. <i>"Ik sprak een vrouw met een blindengeleidehond, nu zijn we bevriend."</i> ❖ De leefomgeving op de opvanglocaties – met gebrek aan ramen, ventilatie of rust – maakt ontspanning fysiek en mentaal moeilijk. <i>"Door de vieze lucht en lawaai krijg ik wondjes in mijn neus. Vrije tijd? Je wilt gewoon frisse lucht."</i> AMV'ers ❖ AMV'ers die wij spraken, geven sterk aan dat vrije tijd voor hen een middel is om negatieve gedachten, verveling en stress tegen te gaan. Sporten, wandelen, of gewoon even buiten zijn wordt als essentieel ervaren om 'niet gek te worden'. <i>"Ik ga rennen omdat ik anders te veel ga denken. Sport helpt me echt."</i> ❖ Jongeren lopen echter tegen tal van praktische drempels aan: ze weten niet hoe ze zich kunnen inschrijven bij een club, kunnen het niet betalen, of hebben te maken met overvolle ruimtes. Eén deelnemer gaf aan via een docent toegang te hebben gekregen tot een sportclub, maar deze ondersteuning lijkt vanuit de ervaring van de deelnemers meer af te hangen van het eigen netwerk (betrokken docent) dan van structurele ondersteuning. <i>"De gym is klein en altijd vol. Ik moet wachten voordat ik iets kan doen."</i> ❖ Meisjes geven aan zich ongemakkelijk of onveilig te voelen in gedeelde sportruimtes, en vragen om specifieke meisjes- of vrouwenruimtes. <i>"Ik wil vaker volleyballen, maar er zijn alleen mannen in de gym."</i>	Oekraïners geven aan dat zij zich vergeten voelen en dat hun leefomgeving eerder ontmoedigt dan uitnodigt tot deelname. Volgens de deelnemers zou de gemeente hier het verschil maken door gericht aanbod te creëren voor deze groep – bijvoorbeeld via culturele uitwisselingen, sportprojecten of welzijnsprogramma's op de opvanglocatie. Ook sociale verbondenheid – zoals het stimuleren van ontmoetingen tussen Oekraïners en lokale bewoners – draagt bij aan wederkerig vertrouwen en gemeenschapsvorming. Voor AMV'ers is vrije tijd geen luxe, maar een noodzaak. Sport, muziek, spel en ontmoeting zijn essentiële manieren om stress te reguleren, trauma te verwerken en eigenwaarde op te bouwen. Toch geven jongeren aan dat ze vaak niet weten waar ze terecht kunnen, of zich onveilig voelen in gedeelde ruimtes. Gemeenten kunnen hier concreet bijdragen door samen te werken met scholen, jongerenwerkers en sportclubs om specifieke vrijetijdstrajecten te ontwikkelen – met aandacht voor veiligheid, diversiteit en betaalbaarheid. Ook gerichte sportsubsidies en inschrijfondersteuning kunnen drempels wegnemen.
---	---

Onderwijs

Toegang tot het onderwijssysteem is een belangrijke indicator en zorgt ervoor dat mensen beter kunnen integreren. Onderwijs creëert namelijk kansen op de arbeidsmarkt, maar draagt ook bij aan brede sociale verbondenheid, het leren van de taal en voor culturele uitwisseling en participatie. Scholen spelen ook een belangrijke rol op het gebied van zorg en welzijn. Scholen moeten ervoor zorgen dat elk kind een passende plek krijgt. Ook als het kind extra begeleiding en ondersteuning nodig heeft. Deze verplichting voor scholen heet zorgplicht. De zorgplicht geldt voor kinderen die al op school zitten en kinderen die worden aangemeld.

INZICHTEN	KANSEN
Asielzoekers ❖ Onderwijs wordt door asielzoekers gezien als een essentiële sleutel tot zelfstandigheid, perspectief en mentale stabiliteit. Bijna alle deelnemers geven aan te willen studeren of hun opleiding te willen voortzetten, maar de toegang tot formeel onderwijs wordt belemmerd door het ontbreken van een verblijfsstatus of BSN-nummer. <i>“We moeten wachten op de verblijfsstatus om naar een formele school te kunnen.”</i> ❖ De azc-taallessen worden door sommigen ervaren als te basaal en houden onvoldoende rekening met grote verschillen in leervermogen. Zowel analfabeten als hoogopgeleiden volgen dezelfde groepslessen, wat leidt tot demotivatie en frustratie. <i>“Sommige zijn analfabeet, maar iedereen krijgt dezelfde les.”</i> ❖ Voor laaggeletterde deelnemers ontbreekt passend onderwijs volledig. Tegelijk is er geen structuur om diploma's van hogeropgeleiden tijdig te laten waarderen, waardoor motivatie verdwijnt. <i>“Ik heb tot aan de universiteit gestudeerd, maar weet niet of mijn diploma hier iets waard is.”</i> ❖ Studie wordt ook als psychosociaal vangnet gezien – een manier om hoop en mentale weerbaarheid te behouden tijdens een lange, onzekere procedure. <i>“Studeren helpt me om niet stil te staan.”</i> Statushouders ❖ Statushouders geven aan gemotiveerd te zijn om verder te leren, of hun oude beroep weer op te pakken via bijscholing. Taalonderwijs wordt daarbij als noodzakelijke eerste stap gezien, maar de uitvoering wordt door sommige deelnemers als onvoldoende ervaren. Het verplichte taalonderwijs wordt als ondermaats en eenzijdig ervaren. Er is geen keuzevrijheid, geen vakspecifiek onderwijs, en geen	Onderwijs is één van de krachtigste instrumenten voor integratie, participatie en persoonlijke ontwikkeling. In de praktijk blijkt echter dat veel nieuwkomers – ongeacht leeftijd, opleidingsniveau of verblijfsstatus – structurele barrières ondervinden om onderwijs te volgen dat aansluit bij hun ambities, capaciteiten en levensfase. Gemeentelijk beleid kan hier een verschil maken door heldere informatievoorziening, maatwerk en het beter benutten van lokale infrastructuur. Voor asielzoekers is toegang tot formeel onderwijs vaak niet mogelijk zolang zij geen verblijfsstatus of BSN hebben. Toch kunnen gemeenten in deze fase al een waardevolle rol spelen door het proces voor het verkrijgen van een BSN-nummer te versnellen of aanvullende leerroutes aan te bieden. Denk aan laagdrempelige taalcafés, bibliotheekprogramma's, digitale leermiddelen, of samenwerkingen met vrijwilligers en maatschappelijke organisaties die educatieve begeleiding kunnen bieden. Ook is het essentieel dat er meer differentiatie komt binnen het taalonderwijs voor bewoners van opvanglocaties, bijvoorbeeld door aparte trajecten aan te bieden voor analfabeten en hoogopgeleiden. Daarnaast is het belangrijk dat hierover structureel overleg plaatsvindt om het aanbod beter af te stemmen op de diverse behoeften. Taalonderwijs vervult in deze fase niet alleen een rol in de voorbereiding op de toekomst, maar biedt ook mentaal houvast en draagt bij aan een stabiel leven. Uit de ervaringen van statushouders die deelnemen aan de expertpool, blijkt dat, het verplichte taalaanbod via één aanbieder leidt tot frustratie en gebrek aan maatwerk. Deelnemers geven aan dat ze het belangrijk vinden dat de gemeente een rol neemt van: toezicht houden op onderwijskwaliteit, klanttevredenheid meten, en ruimte creëren voor

toezicht op kwaliteit. <i>“De gemeente betaalt, maar het werk wordt niet goed gedaan. We hebben geen keus en geen stem.”</i> ❖ Vrouwen – vooral met jonge kinderen – vinden het moeilijk om onderwijs te combineren met hun zorgtaken. Flexibele lesmomenten en kinderopvang ontbreken vaak. <i>“Moeders worden in hetzelfde traject geplaatst als mannen, maar onze situatie is anders.”</i> ❖ Alternatieve leeromgevingen zoals taalcafés worden zeer gewaardeerd. Vooral informele trajecten waarin taal, sociale interactie en cultuur samenkomen, blijken effectief. <i>“Bij IVC leren we taal én bouwen we vriendschappen op.”</i> ❖ Er is behoefte aan praktijkgericht taalonderwijs (vaktaal) dat voorbereidt op specifieke sectoren (zorg, onderwijs, techniek) en directe aansluiting biedt bij de arbeidsmarkt. <i>“Ik wil weer in de zorg werken, maar het taalonderwijs is te algemeen. Ik leer niet de woorden die ik nodig heb op werk.”</i> Oekraïners ❖ Voor Oekraïense kinderen verloopt onderwijs doorgaans goed: zij worden toegelaten tot lokale scholen, ontvangen maaltijden en ervaren school als veilige omgeving. <i>“Bij deze scholen is het altijd goed. Je krijgt twee keer per dag eten.”</i> ❖ Voor volwassen Oekraïners die deelnamen aan de expertpool is er echter weinig tot geen zicht op structureel onderwijsaanbod. Sommigen hebben zich ingeschreven voor taallessen, maar verdere stappen richting beroepsonderwijs, diplomawaardering of loopbaanoriëntatie ontbreken. <i>“Ik weet dat ik iets moet met diploma's, maar niemand heeft uitgelegd hoe of waar.”</i> ❖ De deelnemers geven aan behoefte te hebben aan laagdrempelige informatie over opleidingsmogelijkheden, taalontwikkeling en vervolgonderwijs. Deze informatie bereikt hen nauwelijks. <i>“We hebben papieren ondertekend over opvang, maar niemand vertelt ons iets over opleiding of werk.”</i> AMV'ers	keuzevrijheid, inclusief alternatieve of aanvullende aanbieders. Daarnaast blijkt uit de praktijk dat vooral vrouwen moeite hebben om onderwijs te combineren met gezinsverantwoordelijkheden. Hier kunnen gemeenten flexibel roosteren, kinderopvang en maatwerk leslocaties inzetten als beleidsinstrumenten. Het ondersteunen van initiatieven levert hierbij zichtbaar resultaat op en verdient structurele inbedding in gemeentelijk beleid. Voor Oekraïners, hoewel kinderen doorgaans goed terechtkomen in het reguliere onderwijs, ontbreekt voor volwassenen vaak zicht op leertrajecten, diplomawaardering of doorstroommogelijkheden. Zij hebben behoefte aan informatie over hun rechten en opties en tijdelijke leertrajecten waarin taal, oriëntatie op de Nederlandse arbeidsmarkt en erkende certificaten samenkomen. Specifieke aandacht voor Oekraïners met een hoog opleidingsniveau is nodig om talentverspilling te voorkomen. AMV'ers geven aan zich goed te voelen op school, maar onzeker te zijn over de toekomst. Gemeenten kunnen hen ondersteunen door loopbaanoriëntatie, voorlichting over inburgering, toegang tot mentorprogramma's en samenwerking met het
--	--

❖ Jongeren in de AMV-groep geven aan zich thuis te voelen op school. Ze waarderen het ritme, de structuur, en de sociale veiligheid die het onderwijs biedt. <i>"School is makkelijk toegankelijk, en ik voel me er goed."</i> ❖ Tegelijk bestaat er onzekerheid over hoe het na hun 18e verder gaat. Jongeren zonder status weten niet of ze mogen doorstromen naar het mbo of hoe ze zich moeten voorbereiden op inburgering. Er is weinig of geen directe communicatie vanuit de gemeente richting deze jongeren over hun onderwijsplicht, rechten, of mogelijke overgang naar volwassenonderwijs. <i>"Ik ben bijna 20, maar heb nog geen brief gekregen over inburgering. Wat gebeurt er dan?"</i> ❖ De motivatie om te leren is hoog, maar begeleiding bij loopbaankeuzes of diploma-erkenning lijken te ontbreken. Jongeren geven aan niet te weten waar ze terecht kunnen met hun vragen. <i>"Ik weet niet eens waar de gemeente zit."</i>	mbo/HBO/Universiteit te intensiveren. Ook moet informatie over rechten en plichten helder, tijdig en in begrijpelijke taal worden aangeboden. Een laagdrempelig aanspreekpunt binnen de gemeente – liefst gekoppeld aan school of mentor – kan hierin veel betekenen.
---	--

Rechten & Verantwoordelijkheden

De indicator 'rechten en verantwoordelijkheden' zoomt in op de bewustwording van nieuwkomers rondom de rechten die zij hebben als nieuwe burgers en de verantwoordelijkheden die daarbij komen kijken. Het gaat ook over de mate waarin nieuwkomers toegang krijgen tot de Nederlandse samenleving en de mogelijkheden tot verblijfsrecht op langere termijn. Hoe meer bewust mensen zijn democratisch gezien, hoe krachtiger zij mee kunnen doen.

INZICHTEN	KANSEN
Asielzoekers ❖ Asielzoekers die wij spraken bevinden zich in een situatie van juridische onzekerheid. De meest genoemde bron van frustratie is de gebrekkige communicatie over de voortgang van hun procedure en verblijfsstatus. <i>"Ze zeggen dat ik over drie maanden iets hoor, maar nu ben ik al negen maanden verder zonder enige update."</i> ❖ De onduidelijkheid over wie waarvoor verantwoordelijk is leidt tot verwarring en een gevoel van machteloosheid. <i>"Ik weet niet wie ik iets moet vragen. Ze sturen me van het kastje naar de muur."</i> ❖ Asielzoekers die deelnamen aan de expertpool weten vaak niet wat hun rechten zijn tijdens de procedure. Zaken	In een rechtsstaat als Nederland is het essentieel dat iedere inwoner – ook wie pas net is aangekomen – duidelijkheid heeft over zijn of haar rechten én verantwoordelijkheden. Voor nieuwkomers vormt deze helderheid niet alleen een juridische basis, maar ook een noodzakelijke voorwaarde om zelfstandig te kunnen handelen, vertrouwen op te bouwen en effectief te participeren. Toch laten de ervaringen in Den Helder zien dat veel mensen verdwalen in een systeem waarin verantwoordelijkheden versnipperd zijn en communicatie stokt. Gemeentelijk beleid kan hierin een corrigerende en verbindende rol spelen. Voor asielzoekers is de formele verantwoordelijkheid voor procedurele communicatie en het dagelijks leven in de opvang verdeeld, maar in de praktijk blijkt

zoals toegang tot zorg, vrijwilligerswerk of overplaatsing binnen het azc zijn omgeven door vaagheid of onjuiste aannames. <i>“Ik dacht dat ik vanzelf een woning zou krijgen na een jaar. Niemand legt uit hoe het echt werkt.”</i> ❖ Er is ook sprake van perceptie van ongelijkheid binnen het systeem: sommige mensen krijgen volgens deelnemers privileges of extra's die anderen niet krijgen, zonder duidelijke uitleg of criteria. <i>“Waarom mag de één een huisdier houden in Alkmaar, en ik niet in Den Helder? We tekenden hetzelfde papier.”</i> Statushouders ❖ Statushouders hebben formele rechten verworven, maar ervaren de praktische uitoefening ervan vaak als omslachtig of ondoorzichtig. Procedures rond diploma-erkenning, werkvergunningen, of toegang tot opleidingen zijn zelden begrijpelijk uitgelegd. <i>“Ik ben toegelaten tot een project, maar de gemeente weigerde mij toch. Dat voelde willekeurig.”</i> ❖ Deelnemers signaleren een gebrek aan consistente communicatie vanuit de gemeente over hun rechten binnen inburgering. Ze ervaren het beleid soms als eenzijdig plichtgericht (bijv. aanwezigheid bij lessen), zonder dat daar een uitleg van hun rechten tegenover staat. <i>“Nu willen ze dat ik me op werk richt, maar eerst ging het alleen om taal. Ik weet niet meer wat ze van mij verwachten.”</i> ❖ Velen geven aan dat ze onvoldoende juridische begeleiding of aanspreekpunten hebben als ze problemen ervaren met instanties, formuleren of regels. <i>“Mijn eerste contactpersoon begreep me niet en zette me onder druk. Ik had geen idee wat mijn opties waren.”</i> Oekraïners ❖ Oekraïense deelnemers voelen zich formeel beschermd via de Richtlijn Tijdelijke Bescherming, maar ervaren in praktijk een gebrek aan duidelijkheid over hun status, rechten en de geldende regels in Den Helder. <i>“In Alkmaar mochten we alles meenemen naar werk. Hier zegt men ineens dat het niet mag, zonder uitleg.”</i> ❖ Er leeft onzekerheid over wat wel en niet is toegestaan: mag men werken, studeren, verhuizen? Vooral omdat de communicatie meestal mondeling of via vrijwilligers verloopt, ontstaat er verwarring.	dat veel asielzoekers geen duidelijk beeld hebben van hun rechten tijdens de procedure. Ze weten vaak niet wie aanspreekbaar is, wat wel en niet mag (zoals vrijwilligerswerk) en welke stappen hen te wachten staan. Een structurele samenwerking tussen betrokken partijen kan helpen om dit te verbeteren, bijvoorbeeld door periodieke informatiebijeenkomsten te organiseren in begrijpelijke taal. Het inzetten van verbindingsfunctionarissen of sleutelpersonen binnen de opvang kan daarnaast bijdragen aan het sneller oppakken van signalen en het beter uitleggen van rechten en mogelijkheden. Voor statushouders is de situatie juridisch stabiel, maar in de praktijk vaak nog steeds verwarrend. Velen weten niet goed waar zij terecht kunnen met vragen over hun inburgering, toegang tot werk, diploma-erkenning of voorzieningen. Gemeenten kunnen deze onduidelijkheid wegnemen door een helder overzicht te bieden van rechten en plichten tijdens het inburgeringstraject, inclusief een aanspreekbare contactpersoon die veranderingen of verplichtingen tijdig toelicht. Extra aandacht is nodig voor situaties waarin begeleiding verandert of ontbreekt – zoals bij het wisselen van contactpersonen – zodat continuïteit en vertrouwen behouden blijven. Ook is het belangrijk dat rechten niet uitsluitend als verplichtingen (zoals aanwezigheidsplicht bij taallessen) worden gepresenteerd, maar als onderdeel van een wederkerige relatie met de overheid. Voor Oekraïners is het verschil tussen formele bescherming en feitelijke duidelijkheid vaak groot. In Den Helder blijkt dat veel Oekraïense bewoners niet weten wat hun status inhoudt, wat hun rechten zijn, en welke plichten voor hen gelden. Wisselende aanspreekpunten, beperkte toegang tot tolken en mondelinge communicatie via vrijwilligers leiden tot verwarring en wantrouwen. Gemeenten kunnen hier een rol in spelen door heldere schriftelijke communicatie aan te bieden in de eigen taal, en door zorg te dragen voor continuïteit in begeleiding en aanspreekstructuur. Ook het inzichtelijk maken van verschillen in regelgeving per gemeente of opvanglocatie kan frustraties voorkomen, zeker bij herplaatsingen of familiebezoek in andere steden.
---	--

“We weten niet wie iets mag beslissen. Iedereen zegt iets anders.” AMV'ers ❖ Jongeren in de AMV-groep voelen zich onvoldoende geïnformeerd over hun rechten en plichten, zowel op korte als lange termijn. Sommigen weten niet of ze inburgeringsplichtig zijn, of hoe hun schoolloopbaan zich ontwikkelt bij het uitblijven van een verblijfsstatus. <i>“Ik word bijna 20 en weet nog steeds niet of ik moet inburgeren of naar mbo mag.”</i> ❖ Er is veel onduidelijkheid over de rol van de gemeente. Jongeren weten vaak niet waar het gemeentehuis is, wie hun contactpersoon is, of wat ze überhaupt van de gemeente mogen verwachten. <i>“Hoe kan ik iets vragen aan de gemeente als ik niet eens weet waar ze zitten?”</i> ❖ De rolverdeling tussen instanties is voor hen verwarrend en veroorzaakt een gevoel van onveiligheid en afhankelijke positie. <i>“Mijn casemanager doet niks. Als ik iets vraag, gebeurt er niets.”</i> ❖ Een belemmering is het ontbreken van heldere communicatie over rechten en plichten binnen de huisvestingssituatie. Sommige jongeren weten niet bij welke instantie ze terecht kunnen met vragen, of waar het gemeentehuis zich bevindt. <i>“Als ik iets wil vragen over mijn kamer of school, weet ik niet wie ik moet bellen.”</i> ❖ De onduidelijkheid over procedures rond verblijfsstatus, doorstroom en toekomst maakt dat jongeren zich onvoldoende ondersteund voelen. Dit gebrek aan perspectief en sturing heeft directe impact op hun welzijn, motivatie en toekomstbeeld. <i>“Ik wil naar het mbo, maar ik weet niet wat er gaat gebeuren als ik straks klaar ben. Ik heb nog geen brief gekregen dat ik moet inburgeren.”</i>	Voor AMV'ers is juridische duidelijkheid extra belangrijk, omdat zij op jonge leeftijd keuzes moeten maken die hun toekomst sterk beïnvloeden. Jongeren geven aan dat zij vaak niet weten of en wanneer zij moeten inburgeren, wat hun onderwijsrechten zijn of wie hun vaste contactpersoon is. Hier ligt een duidelijke verantwoordelijkheid om de informatievoorziening te verbeteren, bijvoorbeeld door startpakketten in begrijpelijke taal te ontwikkelen, rolmodellen in te zetten die uitleg geven op school en vaste aanspreekpunten in de wijk te bieden. Alleen wanneer jongeren weten waar zij recht op hebben én wat er van hen verwacht wordt, kunnen zij zich ontwikkelen tot zelfstandige burgers. Kortom, gemeentelijk beleid moet niet alleen gericht zijn op het uitvoeren van regels, maar op het begrijpelijk maken, toegankelijk uitleggen en menselijk toepassen ervan. Rechten en plichten vormen samen het fundament van participatie, maar vragen om investering in taal, context en vertrouwen. Gemeenten zijn bij uitstek geschikt om hierin de brug te slaan tussen systeem en samenleving. Sleutelpersonen die rechten en verantwoordelijkheden in de eigen taal kunnen uitleggen, kunnen hier een waardevolle bijdrage leveren.
---	---

Sociale Banden

(verbindingen met mensen met een gedeelde identiteit)

Sociale relaties met de eigen gemeenschap zijn cruciaal voor de geestelijke gezondheid en het welzijn van mensen en ondersteunen daarmee ook de integratie. Dergelijke relaties worden over het algemeen - maar niet altijd - gevormd met familieleden en mensen met dezelfde (culturele) achtergrond. Bekende mensen en een gedeelde taal, cultuur of religie kunnen allemaal bijdragen aan het gevoel erbij te horen. Dit gevoel draagt ook bij aan het thuis voelen op een bepaalde plek

INZICHTEN	KANSEN
Asielzoekers Veel asielzoekers zoeken steun en herkenning bij mensen uit hun eigen land of taalgebied. Binnen het azc vormen landgenoten vaak een onmisbare bron van emotionele steun, praktische hulp en dagelijkse communicatie. <i>"Ik heb hier niemand van mijn familie, maar ik heb goede vrienden uit Syrië. We helpen elkaar."</i> ❖ Tegelijkertijd ontstaat er door overbevolking, stress en cultuurverschillen binnen het azc ook spanning, zelfs tussen mensen uit dezelfde regio. <i>"Soms is het moeilijk in één kamer met andere mensen. We spreken dezelfde taal, maar we begrijpen elkaar niet altijd."</i> ❖ Er zijn weinig gestructureerde mogelijkheden voor veilige, positieve ontmoeting binnen de eigen gemeenschap (bijv. vrouwenkringen, religieuze bijeenkomsten of gezamenlijke vieringen). <i>"We hebben geen ruimte om onze feesten te vieren, en niemand vraagt daarnaar."</i> Statushouders Statushouders hebben vaak hun eigen informele netwerken opgebouwd binnen hun gemeenschap. Deze bestaan uit whatsappgroepen, moskeeën, bijeenkomsten rond feestdagen of sociale initiatieven georganiseerd door en voor mensen met dezelfde achtergrond. <i>"We hebben een WhatsApp-groep met andere Syriërs in de buurt. Daar delen we alles: van huisarts tot sollicitaties."</i> ❖ Voor veel deelnemers vormen deze netwerken hun eerste aanspreekpunt bij vragen over zorg, werk of opvoeding. Ze worden ervaren als steunbron, maar vormen ook soms een bubbel. <i>"We spreken met andere Turken en helpen elkaar, maar soms blijven we alleen in onze groep."</i> ❖ Statushouders ervaren deze netwerken overwegend positief, maar sommige hoogopgeleide deelnemers geven	Sociale relaties met mensen uit de eigen taal- of herkomstgemeenschap vormen voor veel nieuwkomers een belangrijke bron van stabiliteit, herkenning en emotionele steun. Binnen een onbekende context bieden deze netwerken veiligheid, praktische hulp en verbondenheid. Tegelijkertijd blijkt uit de praktijk dat deze contacten niet altijd vanzelfsprekend of positief verlopen. Gemeentelijk beleid kan bijdragen aan het versterken, faciliteren en begeleiden van deze relaties, zodat ze bijdragen aan welzijn en integratie. Voor asielzoekers zijn sociale banden met landgenoten vaak de enige vorm van nabijheid en steun tijdens de procedure. Binnen het azc ontstaan vriendschappen op basis van gedeelde taal, religie of herkomst. Tegelijk geven deelnemers aan dat woonomstandigheden, stress en culturele verschillen zelfs binnen de eigen gemeenschap spanningen veroorzaken. Er kan worden ingezet op het verbeteren van de leefomstandigheden binnen opvanglocaties, zodat sociaal contact tussen bewoners kan plaatsvinden in een sfeer van rust, veiligheid en vertrouwen. Dit kan bijvoorbeeld worden bereikt door het faciliteren van stille ruimtes, vrouwengroepen of vrijwilligersprojecten waarin mensen samen vanuit een gedeelde achtergrond iets betekenisvol kunnen doen. Voor statushouders vormen netwerken binnen de eigen gemeenschap vaak een eerste vangnet bij praktische vragen, opvoeding, werk of zorg. Deze netwerken opereren grotendeels informeel via whatsappgroepen, religieuze instellingen of zelfgeorganiseerde bijeenkomsten. Gemeenten kunnen deze netwerken versterken door samenwerking met sleutelfiguren, cultuursensitieve organisaties en migrantenspecifieke vrijwilligersgroepen. Tegelijk is het belangrijk om alert te blijven op het risico van sociaal isolement binnen de eigen kring. Gemeentelijke ondersteuning moet daarom gericht zijn op empowerment binnen de gemeenschap én het stimuleren van bruggen naar de bredere samenleving. Initiatieven in Den Helder tonen hoe succesvolle infrastructuren binnen de

aan dat ze in de eigen gemeenschap niet altijd begrepen worden in hun professionele ambities. <i>“Als ik zeg dat ik weer docent wil worden, zegt men: neem iets eenvoudigs. Maar ik wil door.”</i> Oekraïners ❖ Oekraïners zoeken veel steun bij elkaar, vooral vrouwen met kinderen. Ze delen informatie, vertalen voor elkaar en helpen elkaar bij zorgvragen of praktische zaken. <i>“Ik heb een groepje vrouwen waarmee ik alles bespreek: school, zorg, brieven. Zonder hen zou ik het niet redden.”</i> ❖ Tegelijkertijd ontstaan er spanningen binnen de groep – vooral op opvanglocaties – doordat mensen met verschillende achtergronden, normen of sociale houdingen bij elkaar wonen. <i>“Ik voel me veiliger bij Nederlanders dan bij de Oekraïners met wie ik een kamer deel.”</i> ❖ Sommige deelnemers ervaren sociaal wantrouwen, roddel of gebrekkige samenwerking binnen hun eigen gemeenschap. Dit beperkt het gevoel van collectieve solidariteit. <i>“Iedereen leeft zijn eigen leven. Alleen als je al vrienden had in Oekraïne, is er contact.”</i> AMV'ers ❖ AMV'ers vormen meestal vriendschappen met leeftijdsgenoten uit hetzelfde land of taalgebied. Deze contacten bieden veiligheid, herkenning en gezelschap in een onzekere fase van het leven. <i>“Met mensen die mijn taal spreken voel ik me veilig. We maken samen grapjes en helpen elkaar.”</i> ❖ Jongens hebben vaker toegang tot groepsvorming; meisjes voelen zich soms onveilig of ongemakkelijk in gemengde ruimtes, en missen daardoor verbinding zelfs binnen hun eigen gemeenschap. <i>“Ik praat met een paar meisjes uit Somalië, maar verder blijf ik vaak op mijn kamer.”</i> ❖ Jongeren geven aan dat ze elkaar helpen met taal, schoolwerk of uitleg van regels. Binnen de eigen gemeenschap ontstaat zo informele ‘peer support’ die waardevol is. <i>“We praten in onze taal over hoe je dingen moet regelen, bijvoorbeeld school of huisarts.”</i>	gemeenschap vrouwen activeren én verbinden met het bredere stadsleven. Voor Oekraïners is de onderlinge band complex. Hoewel deelnemers aangeven steun te zoeken bij elkaar, worden er ook conflicten, onveiligheid en wantrouwen binnen de groep signaleerd. Gemeenten kunnen hier een rol spelen door neutrale, begeleide groepsmomenten te faciliteren waarin vertrouwen opnieuw kan groeien. Denk aan moedersgroepen, gedeelde cultuurmomenten of groepssessies met ondersteuning van professionals of sleutelpersonen. Duidelijkheid over regels, ruimte en aanspreekpunten is ook hier cruciaal om misverstanden binnen de groep te voorkomen. Voor AMV'ers zijn leeftijdsgenoten uit dezelfde herkomstgemeenschap vaak hun belangrijkste sociale houvast. Binnen deze contacten delen zij ervaringen, steun en praktische kennis. Tegelijk geven met name meisjes aan dat zij zich niet altijd veilig voelen in gemengde groepen, ook niet binnen de eigen cultuur. Gemeenten kunnen bijdragen door jongerenwerk, sport, creatieve activiteiten en mentorschap specifiek vorm te geven voor bepaalde groepen (bijvoorbeeld meisjesgroepen met vrouwelijke begeleiding). Ook het samenwerken met scholen, culturele verenigingen en jongerenambassadeurs kan deze sociale banden versterken in een veilige, stimulerende context. Kortom, gemeentelijk beleid rond sociale banden binnen de eigen gemeenschap vraagt om een dubbele inzet: het faciliteren van veiligheid en vertrouwen binnen de groep, én het stimuleren van inclusieve netwerken die ook verbinding met de stad mogelijk maken. Alleen dan worden deze relaties een krachtbron voor participatie, in plaats van een gesloten cocon.
--	--

Sociale Bruggen (verbindingen met mensen met een andere identiteit)

Sociale verbondenheid met mensen met een andere achtergrond binnen de lokale gemeenschap is essentieel voor lokale sociale cohesie. Dergelijke sociale banden vergroten vervolgens weer de toegang tot onderwijs, werk en de gezondheidszorg. Het is daarmee een belangrijke indicator voor integratie. Sociale verbondenheid is bij uitstek een vraagstuk van de samenleving, waar de gemeente mogelijk een rol in kan spelen. Uiteindelijk moet het gebeuren in de wijken en tussen burgers zelf.

INZICHTEN	KANSEN
Asielzoekers ❖ Asielzoekers geven aan dat hun contacten met Nederlanders of andere gemeenschappen beperkt tot afwezig zijn. De locatie van het azc en de dagelijkse isolatie vormen een belangrijke barrière. <i>"We zien eigenlijk geen Nederlanders. Alleen soms in de winkel, maar daar praat je niet echt."</i> ❖ Waar er wel contacten zijn, verlopen die voornamelijk via vrijwilligersorganisaties, taalcoaches of bibliotheken. Deze interacties worden als zeer waardevol ervaren, maar zijn afhankelijk van aanbod, taal en toevallige ontmoetingen. <i>"Er is een mevrouw van een organisatie die mij helpt met Nederlands. Zonder haar zou ik niemand spreken."</i> ❖ Deelnemers tonen wél bereidheid tot ontmoeting met andere groepen, maar hebben geen toegang tot activiteiten waarin dit gestimuleerd wordt. <i>"Als we uitgenodigd zouden worden voor feesten, evenementen of clubs, zouden we gaan."</i> Statushouders ❖ Statushouders geven aan dat sociale bruggen met de Nederlandse samenleving niet vanzelf ontstaan. Velen bouwen hun leven vooral op binnen de eigen gemeenschap, tenzij er actief wordt gefaciliteerd vanuit taalcoaches, werk, vrijwilligerswerk of onderwijs. <i>"We wonen in Nederland, maar onze wereld is vaak nog steeds Arabisch. Pas toen ik vrijwilligerswerk ging doen, leerde ik Nederlandse mensen kennen."</i>	Verbindingen tussen nieuwkomers en mensen met een andere identiteit – zoals Nederlanders of andere migrantengroepen – vormen een cruciale bouwsteen voor inclusie, vertrouwen en meedoen in de samenleving. Deze 'sociale bruggen' ontstaan echter niet altijd vanzelf. Zonder actieve ondersteuning blijven veel mensen binnen hun eigen gemeenschap, en blijven wederzijdse beeldvorming, integratiekansen en sociale cohesie beperkt. Gemeentelijk beleid kan hierin het verschil maken door ontmoeting mogelijk, uitnodigend en betekenisvol te maken. Voor asielzoekers is het opbouwen van sociale bruggen bijzonder moeilijk zolang zij verblijven in opvanglocaties die vaak isolerend werken. Deelnemers geven aan nauwelijks contact te hebben met Nederlanders, behalve bij toeval – bijvoorbeeld in de supermarkt of via een vrijwilliger. Dit kan worden verbeterd door laagdrempelige ontmoetingen te organiseren in samenwerking met lokale verenigingen, bewonersinitiatieven en vrijwilligersnetwerken. Denk aan gezamenlijke sport- of kookactiviteiten, buurtwandelingen of museumbezoek. Ook het beschikbaar stellen van ruimtes voor initiatieven die ontmoeting stimuleren, kan bijdragen aan het vergroten van sociale contacten al tijdens de opvangfase. Voor statushouders is het bouwen van sociale bruggen vaak afhankelijk van onderwijs, werk of vrijwilligerswerk. Toch blijkt dat deze contacten pas ontstaan als ze actief gefaciliteerd worden. Gemeenten kunnen structurele bruggen bouwen door gemengde participatieprojecten te stimuleren waarin mensen elkaar ontmoeten rond gedeelde interesses of maatschappelijke doelen. Positieve voorbeelden, zoals interculturele diners, gezamenlijke sportdagen of het taalcafé in Den

❖ Positieve ervaringen worden benoemd in het kader van georganiseerde bijeenkomsten zoals interculturele diners. <i>"We hebben met onze Turkse groep een diner georganiseerd, en veel Nederlanders kwamen. Dat was prachtig."</i> ❖ De behoefte aan meer structurele en gemengde ontmoetingen wordt uitgesproken. Bestaande activiteiten zijn vaak etnisch gescheiden of incidenteel. <i>"Het zou goed zijn als Syrische, Turkse en Nederlandse mensen samen activiteiten deden."</i> Oekraïners ❖ De Oekraïense deelnemers hebben gemengde ervaringen met sociale bruggen. Sommigen geven aan dat ze meer steun en vriendelijkheid ervaren van Nederlanders dan van hun mede-Oekraïners. <i>"Ik voel me veiliger bij Nederlanders dan bij de mensen met wie ik woon."</i> ❖ Contacten ontstaan soms spontaan via gedeelde interesses zoals dieren, sport of buurtactiviteiten. Deze informele bruggen blijken duurzaam en betekenisvol. <i>"Ik leerde een Nederlandse vrouw kennen via haar hulphond. Nu praten we vaak."</i> AMV'ers ❖ Jongeren geven aan dat ze graag in contact willen komen met Nederlandse leeftijdsgenoten, maar dat dit nauwelijks gebeurt buiten school. De meeste contacten blijven beperkt tot de eigen taal- of landgroep. Deelnemers weten vaak niet waar of hoe ze nieuwe mensen kunnen ontmoeten, en missen begeleiding richting sportclubs of culturele activiteiten waarin gemengde interactie plaatsvindt. <i>"Ik wil wel, maar ik weet niet waar ik kan beginnen."</i> ❖ Jongeren die via school of leraar begeleid worden naar een sportclub of activiteit, ervaren dit als waardevol. <i>"Ik sport nu met anderen buiten het azc, dat helpt me echt."</i>	Helder, tonen dat kleinschalige, lokaal ingebedde activiteiten impact hebben. Het is daarbij essentieel om organisatie van nieuwkomers en lokale clubs aan elkaar te verbinden, zodat uitwisseling wederkerig en duurzaam wordt. Voor Oekraïense ontheemden blijkt dat persoonlijke bruggen met Nederlanders vaak wél ontstaan, maar vooral op basis van toeval en eigen initiatief. Tegelijk ervaren sommigen meer vertrouwen in contacten met Nederlanders dan binnen hun eigen gemeenschap, wat wijst op een sterk potentieel voor integratie. Gemeenten kunnen hierop inspelen door Oekraïners actief te koppelen aan lokale netwerken, buddy-projecten of vrijwilligerswerk dat ontmoeting stimuleert. Ook sport- en cultuurprogramma's op de opvanglocatie kunnen worden opgezet voor buurtbewoners, zodat gelijkwaardige ontmoeting op een natuurlijke manier ontstaat. Voor AMV'ers zijn sociale bruggen van groot belang voor hun ontwikkeling en gevoel van erbij horen. Jongeren willen graag in contact komen met Nederlandse leeftijdsgenoten, maar weten vaak niet hoe of waar. Gemeenten kunnen jongeren hierin ondersteunen door samen te werken met scholen, jongerenwerkers en sportclubs, en door concrete brugprojecten op te zetten zoals mentorschap, uitwisseling of jongerencoaching. Aandacht voor veilige ruimtes, gendergevoeligheid en betrokken begeleiding zijn hierbij onmisbaar om kwetsbare jongeren actief te betrekken. Kortom, het zou goed zijn als sociale bruggen niet over te laten aan toeval of persoonlijke netwerken, maar als hier actief op ingezet wordt. Door actief te investeren in gedeelde ruimte, gezamenlijke activiteiten en structurele ontmoeting, ontstaat wederzijdse betrokkenheid. Dat is niet alleen goed
--	--

voor integratie, maar versterkt ook het sociale weefsel van de stad als geheel.

Sociale Connecties (verbindingen met lokale en nationale instanties)

Om volwaardig mee te kunnen doen in de samenleving is het noodzakelijk om toegang te krijgen tot rechten en diensten, maar ook om als burger te voldoen aan verplichtingen. Sociale verbondenheid met lokale en nationale instanties is daarbij essentieel. Sociale verbondenheid met instanties betekent zowel mee kunnen doen als ondersteuning ontvangen op het moment dat dat nodig is, zoals ondersteuning bij zorgvraagstukken. Verbonden zijn met lokale en nationale instanties is belangrijk omdat mensen op een democratische manier mee kunnen doen. Maar het is vooral belangrijk omdat die verbondenheid gaat over de relatie die mensen voelen met instanties. Het is volgens het Integration Framework dus noodzakelijk voor

mensen om een vertrouwen te ervaren om zich thuis te voelen.

INZICHTEN	KANSEN
Asielzoekers ❖ Asielzoekers ervaren weinig directe verbinding met instanties en zijn vaak afhankelijk van tussenpersonen. De communicatie verloopt traag of ontbreekt helemaal, waardoor veel deelnemers niet weten bij wie ze terecht kunnen met specifieke vragen. <i>"Als ik iets wil vragen, weet ik niet waar ik moet beginnen. Alles gaat via via."</i> ❖ De rolverdeling tussen verschillende instanties is voor veel mensen niet duidelijk. Hierdoor ontstaat frustratie en een gevoel van onmacht. <i>"Ik weet niet wie verantwoordelijk is voor mijn situatie."</i> ❖ Informatie over rechten, procedures en voorzieningen is vaak ontoegankelijk of alleen beschikbaar in moeilijk Nederlands. Tolkondersteuning is beperkt, wat contact met instanties belemmert. <i>"Ze praten te snel of zonder tolk. Dan knik ik maar gewoon, maar ik snap het niet."</i>	Verbindingen met instanties vormen een onmisbare pijler in het leven van nieuwkomers. Niet alleen voor toegang tot onderwijs, zorg of werk, maar ook voor het begrijpen van het systeem, het maken van keuzes en het ontwikkelen van vertrouwen in de samenleving. Toch blijkt uit de ervaringen in Den Helder dat deze verbindingen voor veel nieuwkomers fragiel, onduidelijk of zelfs volledig afwezig zijn. Deelnemers geven aan dat zij behoefte hebben aan toegankelijke communicatie, betrouwbare begeleiding en structurele aanspreekbaarheid. Voor asielzoekers is het contact met instanties vaak beperkt en gefragmenteerd. Deelnemers geven aan dat zij niet goed weten bij wie ze terecht kunnen voor vragen over hun procedure, gezondheid of toekomstperspectief. Contactpersonen wisselen regelmatig of zijn slecht bereikbaar, en het gebruik van tolken is beperkt, wat leidt tot onbegrip en afhankelijkheid. Een meer verbindende rol kan worden vervuld door te zorgen voor duidelijke en meertalige informatievoorziening, vaste spreekuren en de inzet van sleutelpersonen die signalen kunnen vertalen naar beleid. Ook samenwerking met onafhankelijke ondersteuningsnetwerken die vertrouwen wekken, kan bijdragen aan het versterken van deze connecties.

Statushouders

❖ Statushouders hebben structureel contact met de gemeente, maar ervaren dit als beperkt en vaak te formeel. De informatie is gefragmenteerd, wisselt per contactpersoon en sluit niet altijd aan bij hun situatie.

"Mijn eerste contactpersoon wilde alleen dat ik ging werken. De tweede gaf me wél uitleg en kansen."

❖ De communicatie met taalscholen en andere partners verloopt soms via de gemeente, maar deelnemers missen overzicht en aanspreekpunten die hen begeleiden bij de coördinatie tussen instanties.

"Iedereen zegt iets anders. Taal gaat via school, werk via gemeente, maar wie kijkt er naar het geheel?"

❖ Samenwerkingen met maatschappelijke organisaties worden positief genoemd, vooral als die laagdrempelig zijn en mensen helpen bij oriëntatie.

"IVC heeft mij geholpen om mensen te leren kennen. Anders was ik alleen gebleven."

Oekraïners

❖ Oekraïners geven aan dat er veel verwarring bestaat over de rol van instanties: wie doet wat, wie is verantwoordelijk en waar kunnen ze terecht? Het contact met de gemeente verloopt vaak via een beperkt aantal mensen (ook vrijwilligers), maar bij het wegvallen van die personen weten bewoners niet wie hun aanspreekpunt is.

"Medewerker zegt: ik ben alleen consultant. Vraag het aan een andere medewerker. Ik kan nooit een andere medewerker vinden."

❖ De informatievoorziening is vaak mondeling, onvolledig of afhankelijk van vrijwilligers. Schriftelijke communicatie in de eigen taal ontbreekt vaak.

❖ Bij structurele vragen over werk, onderwijs, zorg of opvang wordt vaak geen duidelijk antwoord gegeven of worden mensen van het kastje naar de muur gestuurd.

AMV'ers

❖ AMV'ers ervaren dat ze onvoldoende worden meegenomen in contact met instanties. Jongeren weten vaak niet waar het gemeentehuis is, wie hun contactpersoon is, of welke organisaties hen kunnen helpen.

"Ik weet niet wie mijn contactpersoon is. En ik weet niet of ik al moet inburgeren."

Voor **statushouders** is de gemeente hét aanspreekpunt voor inburgering, taalonderwijs, werkoriëntatie en welzijn. In theorie zijn de lijntjes helder, maar in de praktijk ervaren deelnemers versnipperde begeleiding, onduidelijke verantwoordelijkheden en te weinig continuïteit in contact. Een wisseling van contactpersoon betekent vaak dat plannen opnieuw uitgelegd moeten worden, of dat afspraken uit beeld verdwijnen. Gemeenten kunnen dit verbeteren door het aantal overdrachtsmomenten te beperken, dossiers beter te borgen en deelnemers actief mee te nemen in wat er van hen verwacht wordt én wat zij mogen verwachten. Een vaste regievoerder per huishouden kan hierin het verschil maken.

Voor **Oekraïners** is de situatie **complex**. Zij vallen onder een tijdelijke beschermingsregeling, maar voelen zich vaak structureel onvoldoende verbonden met instanties. Contactpersonen fungeren als centrale figuren, maar hun vertrek leidt tot chaos. Bewoners weten niet wie hun opvolgt, welke rechten zij hebben, of waar ze terechtkunnen met vragen. Gemeenten kunnen hierin bijsturen door te zorgen voor **duidelijke aanspreekstructuren**, back-up bij personele wissels, en schriftelijke communicatie in de eigen taal. Bovendien verdienen Oekraïners – net als andere doelgroepen – gelijkwaardige toegang tot welzijn, werkoriëntatie en ondersteuning, ook al valt hun status formeel buiten het reguliere inburgeringskader.

Voor **AMV'ers** is de kloof tussen jongeren en instanties vaak het grootst. Jongeren weten niet wie hun contactpersoon is, waar zij terechtkunnen voor ondersteuning of hoe ze vragen kunnen stellen over onderwijs, werk of verblijf. Meestal hebben zij slechts enkele aanspreekpunten, maar ook daar ontbreekt vaak structurele begeleiding richting zelfstandigheid. Betere ondersteuning kan worden geboden door jongeren structureel te koppelen aan een mentor, jongerenwerker of sleutelfiguur die hen wegwijs

❖ Asielzoekers ervaren weinig directe verbinding met instanties en zijn vaak afhankelijk van tussenpersonen. De communicatie verloopt traag of ontbreekt helemaal, waardoor veel deelnemers niet weten bij wie ze terecht kunnen met specifieke vragen. <i>“Casemanager doet niets. Als ik iets vraag, zegt hij: wacht maar.”</i> ❖ De rol van school en docenten is cruciaal – zij zijn vaak de enigen die jongeren begeleiden in het contact met andere instanties.	maakt. Een goede samenwerking tussen school, jongerenwerk en andere betrokken partijen is cruciaal om het netwerk rond deze jongeren betrouwbaar en stabiel te maken. Kortom, gemeentelijk beleid rond sociale connecties vereist niet alleen structuur, maar ook nabijheid, duidelijkheid en betrouwbaarheid. Door in te zetten op vaste aanspreekpunten, cultuursensitieve bemiddeling en samenwerking met het lokale veld, kunnen gemeenten de systeemwereld toegankelijk maken voor nieuwkomers – en daarmee vertrouwen en participatie versterken.
--	---

Veiligheid

Veiligheid verwijst in het Indicators of Integration-model naar het subjectieve gevoel van fysieke en psychologische veiligheid in de nieuwe leefomgeving. Het is een cruciale randvoorwaarde voor participatie, vertrouwen en duurzame integratie.

INZICHTEN	KANSEN
Asielzoekers ❖ Asielzoekers geven aan zich over het algemeen veilig te voelen in Den Helder en in Nederland. Dit positieve gevoel geldt vooral voor de publieke ruimte en hun interacties met de Nederlandse samenleving. <i>“Ik voel me veilig in deze stad, de mensen zijn vriendelijk.”</i> ❖ Binnen het azc daarentegen ervaren velen een gebrek aan fysieke en psychologische veiligheid. De leefomstandigheden – drukte, gedeelde kamers, culturele spanningen en conflicten tussen bewoners – zorgen voor een aanhoudend gevoel van onrust. <i>“Er is altijd lawaai, je hebt geen privacy. Dat geeft veel stress.”</i> ❖ Sommige deelnemers gaven expliciet aan dat ze zich niet veilig voelen in hun kamer, bijvoorbeeld door agressief gedrag van andere bewoners. <i>“Er zijn vaak ruzies. Je weet niet wie je kan vertrouwen.”</i>	Een gevoel van veiligheid is een basisvoorwaarde om tot rust te komen, je ergens thuis te voelen en actief mee te kunnen doen in de samenleving. Nieuwkomers in Den Helder geven aan zich over het algemeen veilig te voelen in de stad en in de publieke ruimte, maar ervaren binnen opvanglocaties of gedeelde woonvormen regelmatig spanningen en onveiligheid. Gemeentelijk beleid kan hierin een rol spelen: niet alleen via toezicht en handhaving, maar ook door sociale structuren, begeleiding en het voorkomen van uitsluiting of stressvolle leefomstandigheden. Voor asielzoekers is de opvangsituatie bepalend voor hun dagelijks gevoel van veiligheid. Hoewel de stad als vriendelijk en rustig wordt ervaren, heerst er binnen het azc een gevoel van constante onrust. Overvolle kamers, gebrek aan privacy, geluidsoverlast en culturele spanningen leiden tot mentale belasting en gevoelens van onveiligheid. Gemeenten kunnen zorgen voor een betere signalering van conflicten, het creëren van rustmomenten en stille ruimtes, en kunnen maatschappelijke organisaties inschakelen om spanningen bespreekbaar te maken. Het inzetten van vertrouwenspersonen of

Statushouders ❖ Statushouders ervaren hun woning in Den Helder overwegend als een veilige plek. Vooral wie zelfstandig woont, benoemt de woning als rustpunt en basis voor opbouw. <i>"Ik voel me thuis en veilig in mijn woning. Dat helpt bij het opnieuw beginnen."</i> ❖ In de publieke ruimte voelen de meesten zich veilig, al zijn er signalen van sociale spanning of subtiele vormen van uitsluiting, vooral in kleine wijken met weinig diversiteit. <i>"De meeste mensen zijn aardig, maar soms voel je dat je bekeken wordt."</i> ❖ Voor alleenstaande vrouwen of mensen met traumatische ervaringen is veiligheid ook verbonden aan privacy en autonomie. Ze benadrukken het belang van een eigen plek en respectvolle burenelaties. <i>"Ik wil gewoon rust. Geen vreemde mensen in huis, geen spanning. Dat geeft mij veiligheid."</i> Oekraïners ❖ Oekraïense deelnemers geven aan zich veilig te voelen in Den Helder en in contact met Nederlanders, maar ervaren onveiligheid binnen hun eigen opvanglocatie. Verschillende vrouwen gaven aan zich bedreigd of ongemakkelijk te voelen door medebewoners. <i>"Mijn huisgenoot probeerde de deur open te breken met een schroevendraaier terwijl ik erin zat."</i> ❖ Er is sprake van interne spanningen binnen de groep zelf, veroorzaakt door gedeelde ruimtes en cultuurverschillen. Dit tast het subjectieve veiligheidsgevoel aan. <i>"Er zijn vaak ruzies. Je weet niet wie je kan vertrouwen."</i> ❖ De fysieke staat van sommige opvanglocaties (bijvoorbeeld geen ramen, gebrekkige ventilatie) draagt bij aan een gevoel van onveiligheid, onwaardigheid of gezondheidsrisico's. <i>"Door de vieze lucht en lawaai krijg ik wondjes in mijn neus."</i> AMV'ers ❖ AMV'ers geven aan zich veilig te voelen in de stad en	buurtbemiddelaars binnen opvanglocaties kan daarnaast bijdragen aan meer veiligheid op relationeel niveau. Voor statushouders wordt Den Helder overwegend ervaren als een veilige en rustige stad. De meeste deelnemers geven aan zich zowel in hun woning als in de publieke ruimte veilig te voelen. Vooral wie zelfstandig woont in een eigen woning benoemt dit expliciet als een belangrijke positieve factor in hun leven. Een gevoel van fysieke rust en sociale stabiliteit draagt bij aan het herstel na vlucht en aan het opbouwen van vertrouwen in de omgeving. Tegelijk is veiligheid voor velen niet alleen fysiek, maar ook sociaal en psychologisch. De eerste periode in een nieuwe wijk kan gepaard gaan met onzekerheid, vooral bij een gebrek aan contact met burens of ondersteuning in het opbouwen van sociale netwerken. Gemeenten kunnen dit versterken door nieuwkomers actief te betrekken bij wijkactiviteiten, en door de inzet van buurtcoaches, sleutelpersonen of vrijwilligers die zorgen voor een warme landing. Het is bovendien van belang dat statushouders goede uitleg krijgen over de werking van lokale diensten, zodat zij zich niet alleen veilig voelen, maar ook zelfstandig en zeker weten te bewegen binnen hun nieuwe woonomgeving. Voor Oekraïners geldt dat de fysieke veiligheid in de publieke ruimte in Den Helder als hoog wordt ervaren, maar dat er binnen de opvanglocaties juist sprake is van sociale en psychologische onveiligheid. Verschillende deelnemers meldden concrete incidenten tussen bewoners en gebrek aan toezicht of opvolging. Gemeenten kunnen hier hun rol pakken door te zorgen voor sociale begeleiding binnen de opvang, heldere protocollen bij incidenten, en ruimte voor kwetsbare groepen – zoals alleenstaande vrouwen – om zich in veiligheid terug te kunnen trekken. Extra aandacht voor handhaving van regels binnen gedeelde woonplekken, bijvoorbeeld rondom intimidatie of overlast, is noodzakelijk om het veiligheidsgevoel te borgen. Voor AMV'ers is veiligheid verbonden aan vertrouwen,
---	---

op school, maar niet altijd binnen hun woonomgeving of ten opzichte van medebewoners. <i>"Op school is het goed, maar in mijn kamer voel ik me niet op mijn gemak."</i> ❖ Jongeren, vooral meisjes, ervaren soms spanning of onveiligheid in gemengde ruimtes zoals de gym in het azc. Ze vermijden bepaalde ruimtes of blijven liever in hun kamer. <i>"Ik sport liever niet als er alleen maar jongens zijn."</i>	stabiliteit en geborgenheid. Jongeren geven aan zich veilig te voelen op school en in de stad, maar minder in hun woonomgeving, vooral als ze kamers delen met onbekenden. Meisjes vermijden bepaalde ruimtes, zoals gedeelde gymzalen, omdat ze zich daarin niet op hun gemak voelen. Gemeenten kunnen hierop inspelen door jongerenwerkers of mentoren aan te stellen die het welzijn van jongeren monitoren en door samen met betrokken partijen te zorgen voor veilige, genderbewuste ruimtes. Vaste aanspreekpunten en een betrouwbare begeleidingsstructuur zijn daarbij essentieel om AMV's ook mentaal veiligheid te bieden. Kortom, het blijkt dat het belangrijk is dat gemeentelijk beleid zich niet alleen richt op criminaliteit of incidenten, maar ook op structurele omstandigheden die sociale, psychologische en culturele veiligheid mogelijk maken. Een veilige omgeving is geen gegeven, maar een gezamenlijke opdracht – waarin de gemeente richting en ruimte kan geven.
---	--

Stabiliteit

Stabiliteit en routine in je leven via werk, onderwijs, huisvesting en toegang tot ondersteuning is noodzakelijk om mee te kunnen doen door middel van werk, onderwijs etc. Stabiliteit ondersteunt het aangaan van sociale connecties en kan iemands perceptie van zijn of haar leefomgeving verbeteren.

INZICHTEN	KANSEN
Asielzoekers ❖ Asielzoekers geven aan dat zij een gebrek aan stabiliteit ervaren, vooral vanwege de lange duur en onduidelijkheid van de asielprocedure. <i>"Ze zeiden: je hoort binnen drie maanden iets. Nu ben ik negen maanden verder en ik hoor niets."</i> ❖ Het ontbreken van een verblijfsstatus, gebrekkige communicatie vanuit betrokken instanties en de tijdelijke aard van de opvang zorgen voor voortdurende mentale onrust.	Stabiliteit is een voorwaarde voor integratie. Pas wanneer mensen zich veilig, voorspelbaar en ondersteund voelen in hun leefomgeving, ontstaat er ruimte om keuzes te maken, doelen te stellen en actief mee te doen. Stabiliteit draait om meer dan een dak boven het hoofd: het gaat ook om duidelijkheid in procedures, continuïteit in begeleiding, rust in het dagelijks leven en het vertrouwen dat je plannen kunt maken voor de toekomst. Voor nieuwkomers in Den Helder blijkt die stabiliteit niet vanzelfsprekend – al helemaal niet tijdens de eerste fasen van verblijf. Gemeentelijk beleid kan hierin een belangrijke rol spelen, niet alleen als aanbieder van voorzieningen, maar vooral

"Ik wil me concentreren op leren of werk, maar mijn hoofd zit vol onzekerheid."

❖ **De leefomgeving in het azc draagt niet bij aan stabiliteit: deelnemers noemen lawaai, gedeelde kamers, hygiënische problemen en gebrek aan privacy als stressfactoren.**

"De douches zijn vies en je moet wachten. Ik word er ziek van, letterlijk."

Statushouders

❖ **Statushouders ervaren in veel gevallen meer stabiliteit dan asielzoekers, vooral wanneer zij beschikken over een eigen woning. Een vaste woonplek geeft hen de rust om plannen te maken voor opleiding, werk en gezinsleven.**

"Sinds ik een huis heb, kan ik me eindelijk concentreren op mijn toekomst."

❖ **Statushouders met kinderen geven aan dat het vinden van kinderopvang, voorspelbaar onderwijs en medische zorg essentieel is om als gezin stabiliteit te ervaren.**

"Elke keer een andere arts of leraar. Mijn kinderen hebben rust nodig, en ik ook."

Oekraïners

❖ **Oekraïense deelnemers geven aan dat hun leefomstandigheden instabiel zijn, ondanks tijdelijke bescherming. De wisselende kwaliteit van opvanglocaties, beperkte privacy en voortdurende onzekerheid over verblijfsduur zorgen voor stress.**

"Ik weet niet hoe lang ik hier blijf, of waar ik over drie maanden ben."

❖ **Het verdwijnen van vaste contactpersonen zonder duidelijke opvolging versterkt dit gevoel van onvoorspelbaarheid.**

als bewaker van structuur en rust.

Voor **asielzoekers** wordt het gebrek aan stabiliteit het sterkst gevoeld. Deelnemers geven aan maanden te wachten zonder updates over hun procedure, terwijl ze leven in een omgeving met veel lawaai, gedeelde ruimtes en culturele spanningen. De afwezigheid van een verblijfsstatus blokkeert toegang tot onderwijs, werk of betekenisvolle dagbesteding. Gemeenten kunnen bijdragen aan meer stabiliteit door duidelijk te communiceren wat wél mogelijk is tijdens de procedure (zoals taal, vrijwilligerswerk en begeleiding), door bestaande maatschappelijke initiatieven in en rond de opvanglocatie te ondersteunen en door de leefomgeving rustiger, voorspelbaarder en menswaardiger in te richten.

Voor **statushouders** ontstaat vaak een keerpunt in hun gevoel van stabiliteit zodra zij een eigen woning betrekken. Een eigen plek biedt rust, ritme en ruimte om na te denken over werk, opleiding of gezinsleven. Tegelijk geven deelnemers aan dat deze stabiliteit kwetsbaar blijft bij gebrek aan structurele begeleiding na plaatsing. Gemeenten kunnen dit verbeteren door na huisvesting begeleiding te continueren via vaste contactpersonen, wijkcoaches of sleutelpersonen. Voor gezinnen is bovendien stabiele toegang tot kinderopvang, onderwijs en zorg essentieel om de rust in het huishouden te waarborgen. Voor alleenstaanden helpt het als zij wegwijs worden gemaakt in de sociale infrastructuur van de buurt.

Voor **Oekraïners** is de tijdelijke beschermingsstatus een bron van fundamentele onzekerheid. Hoewel zij formeel recht hebben op opvang en zorg, voelen velen zich instabiel vanwege de onduidelijke duur van hun verblijf, de variërende kwaliteit van opvanglocaties en het verdwijnen van vaste aanspreekpunten. Gemeenten kunnen hierop inspelen door Oekraïense bewoners beter te informeren over hun rechtspositie, door proactief te communiceren over veranderingen in opvang of begeleiding, en door stabiele sociale infrastructuur te creëren op de opvanglocatie, met vaste gezichten en regelmatig check-ins.

"Contactpersoon was weg en niemand zei wie hem zou vervangen. We wisten niet meer bij wie we terechtkonden."

❖ **Gezinnen ervaren extra druk wanneer basisbehoeften (zoals huisvesting, zorg, kinderopvang) niet goed geregeld zijn of steeds veranderen.**

"Elke week is er iets anders: nieuwe regels, nieuwe gezichten. Dat maakt het moeilijk om als gezin rust te vinden."

AMV'ers

❖ **AMV'ers die wij interviewden noemen het gebrek aan duidelijkheid over hun verblijfsstatus als een grote bron van instabiliteit. Jongeren weten niet wat hen te wachten staat na hun 18e verjaardag of het einde van hun opleiding.**

"Ik weet niet of ik mag blijven, of ik moet inburgeren, of ik verder mag leren."

❖ **De begeleiding vanuit betrokken instanties of casemanagers is vaak inconsistent. Jongeren voelen zich afhankelijk van personen die niet altijd beschikbaar of betrokken zijn.**

"Soms zie ik wekenlang niemand. En dan ineens is er een nieuwe begeleider die niks weet."

❖ **Toch wordt school vaak wél als stabiele factor genoemd. Jongeren voelen zich daar veilig, gehoord en begrepen.**

"School is het enige wat altijd hetzelfde blijft."

Voor **AMV'ers** wordt stabiliteit vooral bepaald door de beschikbaarheid van betrouwbare, continu aanwezige begeleiders. Jongeren geven aan zich veilig te voelen op school – dat is vaak de enige constante factor – maar ervaren onduidelijkheid over hun toekomst, vooral rond verblijfsstatus, inburgering en toegang tot vervolgonderwijs. Gemeenten kunnen de regie nemen door in nauwe samenwerking met scholen, jeugdzorg en andere betrokken partijen te zorgen voor langetermijnbegeleiding. Vaste mentoren, een stabiele casemanager en heldere verwachtingen helpen jongeren om vertrouwen op te bouwen en hun eigen toekomst serieus te nemen.

Kortom, stabiliteit ontstaat niet vanzelf, maar is een resultaat van heldere structuren, toegankelijke ondersteuning en betrouwbare mensen. Gemeentelijk beleid speelt hierin een centrale rol – juist door voorspelbaarheid, rust en continuïteit mogelijk te maken in een leven dat lange tijd juist daar gebrek aan had.

BIJLAGE 1 Deelnemers overzicht

Doelgroep	Aantal deelnemers	Geslacht (M/V)	Leeftijd	Land van Herkomst
Asielzoekers	12	7 M/5 V	20-50	Turkije, Syrië, Jemen, Iran
Statushouders	7	4 M / 3 V	25-60	Turkije, Sri Lanka, Syrië
Oekrainers	5	1 M / 3 V	30-60	Oekraïne
AMVers	3	1 M / 2 V	16-19	Syrië, Somalië, Jemen